

ПРИМОРСКЕ
НОВИНЕ
ТЕЛ. 086/51-487

РАДИО
БУДВА
ТЕЛ. 086/52-025

Јануар

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Фебруар

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Март

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

Април

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Мај

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Јун

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Јул

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Август

П	У	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25	26	27	28	29	30

Септембар

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Октобар

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Новембар

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24	25	26	27	28	29

Децембар

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Приморске новине

БУДВА,
26. ДЕЦЕМБРА 1997. ГОДИНЕ
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXVI • БРОЈ 421.

ИНТЕРВЈУ РАДА ГРЕГОВИЋА, ПРЕДСЈЕДНИКА ОПШТИНЕ БУДВА, „ПРИМОРСКИМ НОВИНАМА“

ОТВАРАЊЕ ПРЕМА СВИЈЕТУ

(...) Лично мислим да излазак из кризе морамо тражити у стварању услова да се што прије Југославија и Црна Гора почну отварати према свијету. Знамо да смо земља у којој су до скоро владале ригорозне санкције које у правом смислу нијесу ни укинуте. Морамо отпочети са демократском, економском и политичком реформом и створити услове и за прилив страног капитала без чега се из овакве економске ситуације не можемо извући. Будви, којој је туризам један од основних праваца развоја, отварање граница, на примјер, веома много значи. Зато треба подржати оне који мисле да је излазак из кризе у отварању према свијету. Онима који мисле да се можемо развити учаурени и без економске, привредне, трговинске, финансијске и политичке сарадње са европском и свјетском заједницом, не треба озбиљно вјеровати. Мислим да је филозофија малих земаља у данашњој констелацији политичких и економских односа у свијету да благовремено оцијене и претпоставе своје мјесто и улогу у функцију остваривања своје економске и политичке користи, а у крајњој линији користи за своје грађане. У времену које је иза нас није се о томе водило довољно рачуна и зато су наши грађани доведени у ситуацију да још увијек не виде свијетло на крају тунела (...)

(Стране 4. и 5.)

У
ОВОМ
БРОЈУ

- ОДРЖАНА VI СЈЕДНИЦА СО БУДВА
- КОНГРЕС ЛИБЕРАЛА У БУДВИ
- Регистрација Скупштине власника станова
- КРЕНУТИ СА МРТВЕ ТАЧКЕ
Чедо Вуковић:
- ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ
Др Синиша Јелушић:
- ПОЕТИКА БАРОКНЕ ИНТЕРМЕДИЈАЛНОСТИ

ПРОДАТО ОСТРВО СВ. НИКОЛА

Почетком децембра новинске агенције објавиле су вијест да је дио острва Свети Никола код Будве купио Ненад Ђорђевић, познати југословенски бизнисмен и високи функционер ЈУЛ-а. Та информација је званично потврђена дописом који су правном сектору ХТП „Будванска ривијера“ упутиле власнице острва Драгица Пилетић и Зорка и Радмила Вукчевић. Тим дописом се „Будванска ривијера“,

као власник ресторана Хаваји на острву, обавјештава о раскидању споразума о пословној сарадњи закључен јула ове године до 2002. године. Нови власник земљишта (око 7.000 квадратних метара) на којем се налази ресторан је господин Ђорђевић. „Будванска ривијера“ треба са њима да регулише имовинско-правне односе у склопу коришћења објекта ресторана.

Острво Свети Никола било је власништво Марике Греговић од које га је 1930. године купио инжењер Глигорије Мила Вукчевић. У корист Мјесног народног одбора Будве, острво је Вукчевићу одузето 1948. а рјешењем Републичког завода за геодетске и имовинско-правне послове Црне Горе од јануара 1993. године враћено је у власништво Вукчевићевим кћеркама као наслједницама. Ј.В.

СВОЈИМ ЧИТАОЦИМА И ГРАЂАНИМА НАШЕ
ОПШТИНЕ ЖЕЛИМО
СРЕЋНУ НОВУ 1998. ГОДИНУ

АКТУЕЛНОСТИ

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

ОДРЖАНА VI СЈЕДНИЦА СО БУДВА

У четвртак, 26. децембра, одржана је VI Сједница СО Будва. У дневном реду од 12 тачака, налазио се и предлог одлуке о приступању израде Урбанистичког плана хотелског комплекса „Палас“, предлог одлуке о утврђивању накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта, информација о реализацији Програма инвестиционих активности за 1997. годину и друге.

У предлогу одлуке о приступању израде урбанистичког пројекта хотелског комплекса „Палас“ наводи се, између осталог, да би рок за израду пројекта био 6 месеци од дана закључивања уговора о изради пројекта, а да би се односио на период до 2005. године. Финансијска средства потребна за израду пројекта утврдила би се, према предлогу, Одлуком о уступању израде, а припрема послова на изради пројекта била би повјерена Секретаријату за урбанизам, комунално-стамбене послове и инспекцијски надзор.

У образложењу Предлога одлуке о утврђивању накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта, што је једна од предложених тачака дневног реда Сједнице СО, стоји, између осталог, да се предложеним текстом одлуке утврђује износ просјечних трошкова, уређивања који се коригује са фактором зона и фактором намјене. Градско грађевинско земљиште је подијељено у III зоне које карактеришу корективни фактори од 09,80 до 1,20. Намјена, као један од основа за утврђивање накнаде за уређење градског грађевинског земљишта креће у распону од 25-30% од цијене грађевина по квадратном метру. У складу са тим, каже се у образложењу овог предлога одлуке, износ накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта за стамбени простор износи: - у зони I 720 дин/кв. драгу или 171 дин/кв. драгу, што је 24% цијене грађевина;

- у зони II 600 дин/кв. драгу или 143 дин/кв. драгу, што је 20% од цијене грађевина по квадрату; - у зони III 480 дин/кв. драгу или 114 дин/кв. драгу, што је 16% од цијене грађевина. Цијена за пословни простор била би: - у зони I 1080 дин/кв. драгу или 257 дин/кв. драгу, што је 37% цијене грађевина,

- у зони II 900 дин/кв. драгу или 214 дин/кв. драгу, што је 30% цијене грађевина,

- у зони III 720 дин/кв. драгу или 171 дин/кв. драгу, што чини 24% цијене грађевина по квадрату.

Овом одлуком предвиђене су и олакшице за категорије корисника који рјешавају стамбене питање као и за кориснике који цијелокупан износ накнаде измирују одмах. Дата је и могућност плаћања накнаде на рате, чија ће динамика отплате зависити од квадратуре објекта. Одлуком се утврђује и посебна накнада за devastирани простор.

У току рада на припреми ове одлуке, стоји у образложењу предлога Секретаријата за инвестиције и развој, посјећене су скоро све приморске општине и општина Подгорица са којима су развијена искуства и мишљења у циљу утврђивања што реалнијих вриједности надокнаде која је основни извор прихода за уређивање и опремање градског грађевинског земљишта.

Шеста тачка дневног реда Сједнице била је информација о реализацији Програма инвестиционих активности за 1997. годину. У скупштинском материјалу каже се да је финансијска реализација Програма захтијевала расположива средства у износу од 52.370.000 динара, што је око 5 пута више у односу на остварени прилив средстава по основу накнаде за уређивање градског грађевинског земљишта у овој години. Управо је ова чињеница била основни узрок веома изражених проблема материјалне природе и ограничавајући фактор реализације програма инвестиционих активности за 1997. године. У таквим условима, каже се у скупштинском материјалу, реализован је незнатан број планираних објеката из Програма у укупној вриједности од 5.753.000 динара, и то: - завршени су грађевинско-занатски радови на објекту тв студија, а уговорена је испорука домаће и ино опреме; - у цјелини су изведени и плаћени радови на изградњи паркинга код поште, капацитетом 155 паркинга мјеста; - у цјелини су изведени и плаћени радови проширењу стазе поред мора са изградњом јавне расвјете од потока Савићића до моста на Грђевици; - остварено је учешће у изградњи локалног пута Јадранска магистра-Брајићи, и у санацији црква Света Недеља, СВ. Димитрије и Св. Никола у Тудоровићима.

За велики број објеката чија је изградња планирана Програмом за 1997.

годину није била урађена инвестиционо-техничка документација, па је стога у току године уговорена израда пројектне документације за 14 објеката из програма.

Мимо програма у току године реализоване су инвестиције у вриједности од 2.535.361 динара, а уговорено је и извођење радова чија је вриједност 644.964 динара. У току 1997. године реализовано је 7 инвестиција чија је изградња започета у 1996. години, а са ЈП „Водовод и канализација“ уговорено је извођење радова на 14 објеката водоснабјевања и канализације у укупном износу од 1.201.864 динара.

У закључцима информације о реализацији Програма инвестиционих активности за 1997. годину, Секретаријат за инвестиције и развој наглашава да је Програм реализован са свега 27%, те да су за финансирање инвестиције у 1997. године преливена средства из других буџетских извора у износу од 3.143.493 динара.

На дневном реду Сједнице нашла се и одлука о привременом финансирању потреба за које се средства обезбјеђују из буџета општине за период од 1. јануара до 31. марта 1998. године, информација о раду ЈЗУ „Дом здравља“ Будва и ЈП „Медијански спортски центар“, као и предлози рјешења о изузимању и давању земљишта.

Одборницима СО Будва је, према предлогу дневног реда, презентирана и Информација о туристичкој сезони 1997, у којој се закључцима општинског Секретаријата за привреду, финансије, буџет и друштвене дјелатности, између осталог каже да се бољи резултати од туристичко-угоститељске дјелатности могу очекивати онда када успијемо да вратимо страног госта на нашу ривијеру, при чему је први корак у том циљу стабилизација политичке ситуације.

Статистички подаци показују да је у првих девет мјесеци ове године на Будванској ривијери боравило 214.000 гостију који су остварили око 1.700.000 ноћења, или 6% више него у истом периоду прошле године. Страних туриста је било 15.000 са остварених 114.000 ноћења. У укупном броју гостију, страни чине 7 процената. Поређења ради, укупан број ноћења остварених ове године је тек половина броја из ноћења из 1987. или двије трећине из 1990. године. Само страни туристи су 1987. године остварили преко 1.700.000, а 1990. преко 1.300.000 ноћења.

Ј. Вукићевић

СИСТЕМ КВАЛИТЕТА У ТУРИЗМУ

У хотелу „Панорама“ у Бечићима 15. и 16. децембра, одржан је међународни семинар на тему Систем квалитета у туризму који је окупио 80 туристичких посленика из Црне Горе и Србије, а предавачи су били еминентни стручњаци француске националне организације за стандарде и квалитет „АФНОР“.

Током дводневног трајања, француски стручњаци су говорили о успостављању система квалитета у туристичкој привреди, управљању квалитетом по међународним стандардима, и примјерица увођења квалитета у хотелијерству.

Поздрављајући госте и учеснике семинара, мр. Иво Арменко, министар туризма у Влади Републике Црне Горе, истакао је да је један од главних фактора успјешности и пословања предузећа данас, квалитет његовог производа и услуга, јер је у свијету изражен тренд све строжијих захтјева купца.

Поздрављајући значај концепта квалитета као интегративног чиниоца свјетског тржишта и кључа за конкурентност и профитабилност предузећа, Влада Црне Горе сматра он најзначајнији развојни правац у Републици, рекао је између осталог министар Арменко.

По оценама француских стручњака, побољшање квалитета услуга и пословања мора бити сталан задатак и заједничка обавеза свих запослених. Јер, у систему квалитета, мора постојати воља да се постигне циљ и свако у томе мора да допринесе. Неопходна је мотивација запослених, да би имали неопходан квалитет ка коме се тежи. Квалитет је, како то рече Паскал Готје, шеф стандардизације и квалитета услуга у француској националној организацији „АФНОР“, нови приступ раду и пословању на савременом тржишту најбољи језик и пасос у свијету.

Утисак свих учесника семинара је да су се током рада чула бројна нова и драгоцјена сазнања, али је примједба, да је био слаб одзив директора хотела и туристичких предузећа.

Семинар су организовали Савезни завод за стандардизацију, Национална организација Француске за стандардизацију и квалитет, министарства за туризам Републике Црне Горе и Србије, Републичка агенција за претструктурирање привреде и страна улагања, Завод за међународну сарадњу Републике Црне Горе, Центар за квалитет Машинског факултета у Подгорици и Економска политика из Београда.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

ПОВРАТАК СЛОВЕНАЦА

Међу туристима „повратницима“ на Црногорско приморје, а самим тим и на Будванску ривијеру, идућег лjeta биће и словеначки грађани, а за њих ће аранжмане правити реномирана љубљанска фирма „Емона“, односно њена туристичка агенција „Глобтур“ која у Црној Гори има двије пословне јединице.

Гости из „Глобтура“ разговарали су средином децембра у Будви са представницима туристичког предузећа „Монтенегроекспрес“ и авио-компаније „Монтенегроерлајнс“. И овом приликом је наглашено да су послови око довођења туриста из Словеније у Црну Гору условљени превозом и визним режимом. Договорено је да се закључи уговор о увођењу чартер линије од почетка јуна до краја септембра на релацији Тиват-Трст-Тиват.

Након обиласка Будванске ривијере, представници „Глобтура“ су од ХТП „Будванска ривијера“ затражили закуп 200 кревета у хотелима у Будви, Светом Стефану, Милочеру и Петровцу за период од маја до октобра идуће године.

Ладо Павли је изразио задовољство успјехом поновне сарадње „Глобтура“ са туристичким предузећима у Црној Гори, а посебно са „Монтенегроекспресом“. Руководилац пословне јединице „Глобтура“ за Црну Гору Мило Радунчић је изразио наду да ће ова словеначка агенција идућег лjeta, поред туриста из Словеније, довести и знатан број туриста из Италије и Аустрије.

Р. П.

„ТУИ“ ДОВОДИ ТУРИСТЕ

Послије вишегодишње паузе, Црногорско приморје се средином новембра поново нашло у једном од главних каталога њемачког туроператора ТУИ за лjeta 1988. године, штампаном у готово милион примјерака.

У туристичком предузећу „Адриатикспрес“ из Будве, које је генерални агент ТУИ-а за Црну Гору, тврде да је веома значајно што се туристичка понуда Црногорског приморја поново налази у каталогу највећег туроператора у свијету.

За 12. маја наредне године, заказан је први лет за Тиват њемачке авио-компаније „Еуролојд“, а до 20. октобра ТУИ ће, како се планира, на Црногорско приморје довести од 15 до 20.000 њемачких туриста.

Прије тога, треба на савезном нивоу обезбједити долазак њемачких туриста у Црну Гору без виза и уз гаранцију пристојних цијена аеродромског слијетања. Хотелијери такође морају да испуне своје обавезе које се односе на реновирање хотела, како би одговорили захтјевима европских стандарда.

Прве информације о стању букинга у Њемачкој за Црногорско приморје знаће се око Божића, али је веома важно, да је продаја аранжмана већ почела.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

„МЕРКУР“ СТИЖЕ НА ЛОВЋЕН

Ако све буде онако како су се договорили будвански „Меркур“ и аустријско-швајцарска фирма „Girak-Garaventa“, за двије године са Црногорског приморја за 13 минута стижаће се до Ловћена. Договор о градњи жичаре је постигнут, а од 26 милиона марака, колико ће инвестиција коштати, „Меркур“ треба да уложи 25 одсто средстава. Остало би обезбјеђио инострани партнер.

Ваздушна раздаљина између Тиватског поља и врха Штировник је седам километара. Одатле би, до Његошевог маузолеја, ишла још једна жичара дуга 1250 метара.

Жичара са 56 кабина ишла би трасом Тиватско поље - Штировник - Ловћен. У комбинацији су биле још двије варијанте ове жичаре: Будва - Иваново корито - Ловћен и Јаз - Иваново корито - Ловћен. Стручњаци су за прву.

Изградњом жичаре, по оцјени Милана Мрваљевића, председника компаније „Меркур“, продужила би се зимска сезона на Црногорском приморју. Гости би директно са обале из климе вјечитог прољећа стизали до сумчарских терена на Ивановим коритима где се од једном може скијати и до 2000 људи.

Р. П.

Б. Поповић

МУЗЕЈИ

КОРАК КА РЈЕШЕЊУ

У инвестиционом програму СО Будва за протеклу 1997. годину, као један од приоритета, уврштена је реализација пројекта ентеријера Етнографског музеја у Старом граду. Проблем недостатка средстава условио је чињеницу да се још увијек није приступило реализацији овог пројекта. Самим тим дјелимичном рјешењу проблема музејског простора са којим се ова дјелатност у Будви сусреће скоро више од 10 година.

Главни пројекат ентеријера Етнографског музеја урађен је 1987. године од стране Републичког завода за урбанизам и пројектовање у Подгорици.

Ових дана је стручна комисија за техничку контролу пројекта (предложена од стране матичног Народног музеја на Цетињу) објединила свој налаз и мишљење и комплетан извјештај предала Секретаријату за инвестиције и развој СО Будва. Комисија је, на основу увида у предложену документацију и стања на лицу мјеста, изнијела став да се главни пројекат Етнографског музеја - ентеријер, у начелу прихвати уз уважавање одређених примједби које се прије свега односе на функционалност у распореду просторија Музеја.

Понадајмо се да ће ускоро кренути и извођачки радови, конкретна реализација пројекта и да ће се тако ријешити проблем који из године у годину битно заокупља будванску културну јавност, да ће се, напokon, слједеће године отворити врата Музеја.

20 ГОДИНА СШ „ДАНИЛО КИШ“

ПОЧЕЛЕ ПРИПРЕМЕ ЗА ПРОСЛАВУ ЈУБИЛЕЈА

Средња школа „Данило Киш“ у Будви 1998. године прослава 20 година рада. Наизглед скроман јубилеј, па ипак веома значајан за ову установу и град, ако се зна да се почело са неколико одљења туристичке струке, а да данас у Школи учи око 1000 ученика распоређених у 33 одљења.

Припреме за обиљежавање јубилеја су почеле. Формиран је Одбор за прославу, чији је председник др Павле Газивода, помоћник министра за просвјету и науку. Направљен је и план и програм прославе са више радних и неколико пригодних свечаних манифестација.

Успјешност реализације овог програма у многоме зависи од сарадње са садашњим, али и бившим ученицима Школе. Зато се позивају сви бивши наставници и ученици да својим прилозима помогну у изради и штампању Монографије о Школи и припреми ретроспективне изложбе из живота и рада школе.

Обавјештавају се ученици школе да доставе: своје литеарне и ликовне радове, без обзира када су настали, као прилог Монографији, фотографије, документа, експонате које би били презентирани на изложби.

Прилоге треба доставити Бојани Паповић у Школи сваког радног дана од 14 - 18 часова.

АКТУЕЛНОСТИ

ДАНИ МАСЛИНЕ

ПРВИ
КОРАК

У организацији Спомен дома Режевићи и Друштва маслинара, крајем новембра мјесеца кренуло се са обнављањем акција повратка маслинама кроз манифестацију „Дани маслине“.

Проф. др Ксенија Мирановић, директор Завода за суптропско биље у Бару, о маслини је говорила из угла специјалисте за маслинарство и одговарала на постављена питања из те области. Вече је протекло у изношењу искуства маслинара овог краја. Поред великог броја савјета како сачувати маслину, како је оплодити, заштитити, како кренути у обнављање старих и запуштених маслинака, шта урадити после пожара, кад кренути са новим засадима, чули су

се и интересантни статистички подаци о броју стабала, приносима, преради, коришћењу плода и уља и о културу и симболима маслине.

Организатори су показали спремност да након овог првог корака не стану већ да „Дани маслине“ прерасту у традиционалну манифестацију.

У дворишту Спомен дома Режевићи, најстарији и најмлађи становник Режевића заједно су посадили маслину уз жељу да њиховим путем крену и многи други и да маслина коначно добије своје мјесто у нашем друштву, мјесто које је увијек и требало да буде приоритетно.

Б. Поповић

Најстарији и најмлађи становници Режевића заједно су посадили маслину

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

Законом о етажној својини установљена је обавеза формирања органа управљања за сваку стамбену зграду („Службени лист РСГ”, број 21/95). Органи управљања стамбеном зградом су управник и скупштина власника.

У надлежност скупштине је доношење одлука о начину коришћења, одржавања и чувања стамбене зграде, обезбјеђењу финансијских средстава за одржавање зграде као и одлучивања о другим питањима од значаја за коришћење и одржавање стамбене зграде.

Потребно је да у што краћем року конституишете скупштину и именујете управника и овом органу доставите потребне податке. Неизвршавање ових обавеза санкционирано је законским одредбама које предвиђају новчане казне у износу од петоструког до петнаестоструког износа минималне зараде у Републици (члан 53. и 54. Закона о етажној својини „Службени лист РСГ”, број 21/95).

За ближе информације можете се обратити Стамбеном органу општине Будва.

Стамбени орган

Секретаријат за урбанизам, комунално
стамбене послове и инспекцијски надзор

Посађање цвијећа на споменик
(Владо Сјанишић, Даница Грковић и Ђуро Мегидовић)

ОБИЛАЗАК
СПОМЕНИКА НА
СТРАЖИЦИ

И ове 1997. године у организацији СУБНОРА Будве и уз помоћ СО Будва, борци и чланови породица погинулих у Пљевљској битци г. 1. децембра су били на Стражици код Пљевља.

Од 47 бораца из овог приморског региона (Будве, Светог Стефана и Петровца) своје животе у битици на Пљевљима изгубило је 14 бораца. Данас су жива само четири бораца: Петар Зеновић, Саво Медин, Шпиро Срзентић и једини који је ове године ишао у Пљевља-Панто Митровић. У обраћању присутнима на Стражици Панто Митровић је захвалио Пљевљацима на организованом обиласку споменика (изграђен 1966.

године), на топлотом и пријатељском дочеку и још једном истакао да су Будва и Пљевља градови који су давно побратимљени јер их веже и превише заједничких сјећања и успомена.

По ријечима Владе Станишића, председника општинског СУБНОРА, овогodiшња организација одласка 1. децембра у Пљевља протекла је у најбољем реду. 56 чланова породица и рођака погинулих бораца и поштовалаца ове легендарне епопеје, обишли су споменик на Стражици, поклонили се сјеменама погинулих и још једном били топло и братски дочекани у граду на Ђехотици.

Б.П.

ИЗ СУСЈЕДНИХ ОПШТИНА

„МЕДУЗА“ ТРАЖИ НАФТУ

Послије дуже паузе которски „Југопетрол“ наставља трагање за нафтом у подморју јужног Јадрана. Нову бушотину заједнички ће поставити Которани и фирма „Медуза“ из Енглеске.

Према ријечима Николе Драгомановића, генералног директора „Југопетрола“, стручњаци двије фирме раде на коначној верзији уговора о заједничком послу. „Медузи“ ће бити уступљени истра-

жни блокови 2 и 3, а то је подручје које се пружа од Будве према албанској граници. У посао ће бити укључен и новосадски „Нафтагас“, чије ће учешће износити 15 одсто. Учешће „Југопетрола“ и „Медузе“ износи по 42,5 одсто, па ће се у тој пропорцији дијелити и добит када се, наравно, нафта пронађе и приступи њеној експлоатацији.

НАЈЗАД КОМПЛЕТНИ

Флота „Прекоокеанске пловидбе“, другог по величини југословенског бродара, која је била десеткована после увођења санкција УН према нашој земљи, најзад је комплетна. У њен састав је ушао и најбољи брод

ове компаније - „Морача“, који је био заробљен, као и остали бродови ове компаније. Сада десет бродова „Прекоокеанске“ плове морима и океанима свијета.

„РИВИЈЕРА“ САМА

У фабрици „Хенкел-Ривјера“ у Котору недаћа за недаћом. После лјетошњег смјењивања директора Вукашина Причевића и његов наследник Драган Старовић је поднио оставку. И то само након четири мјесеца проведених у овој фирми. Старовић није, наиме, добио подршку у свом колективу за свој доста амбициозни програм оздрављења предузећа. И новац који је добијен од републичког Фонда за развој био је слаба ињекција за покре-

тање машина, које стоје већ годину дана. Радници су на принудним одморима, а плате нису примили још од јуна.

И најновија непријатна вијест из ове куће гласи: „Хенкел“ из Беча је истукао из заједничког предузећа. „Брак“ који није најбоље ни функционисао се распао и сада преостаје да се види шта ће бити са 51 одсто капитала који је припадао Бечлијама.

(Припремио: С.Ш.Г.)

Регистрација Скупштине власника станова
у стамбеним зградамаКРЕНУТИ СА
МРТВЕ ТАЧКЕ

Пошли смо трагом актуелног питања регистрације скупштине власника станова у стамбеним зградама у нашој општини. Она је тек у зачетку, мада је у Црној Гори већ двије године у току и регулисана законом. Одговоре на ово и остала питања везана за ову проблематику, добили смо од ЗВОНКА ЉУМОВИЋА, помоћника секретара за стамбене послове у Секретаријату за урбанизам, комуналије и стамбене послове Општине Будва.

■ Регистрација Скупштине власника станова у стамбеним зградама је регулисана нормативним актима, којим и од када су важени?

Комплетна ова област је регулисана нормативним актима од стране републичких и општинских органа, објављена у Службеном листу 21/95. Републике Црне Горе и 9/95 Општине Будва. Реализацији конкретних законских одреби могло се приступити одмах да није било евидентних проблема јер се у последњих 5-6 година у овој области ништа није радило. Процес окупљања станова, лоша евиденција, и процес доношења закона - све то је допринијело да се није кренуло с мртве тачке. Законом о етажној својини установљена је обавеза формирања органа управљања за сваку стамбену зграду. Очекујемо да и тај процес крене како треба.

■ Да ли у Будви има регистрованих Скупштине власника станова и какво је интересовање?

- Етажном својином сматра се право својине на посебним дјеловима зграде са којима су неједнако повезана одређена права на заједничким дјеловима зграде и на земљишту на коме је зграда подигнута. С обзиром да је то сада етажно власништво и да ту људи остварују своје интересе, Законом је регулисано да органи управљања у згради буду управник и скупштина власника станова.

Покушали смо да се оснује што више скупштине власника и именује што више управника, али одзив је изузетно лош. Конкретније, до данас је регистровано десетак скупштине. И поред упозорења, до сада се није много успјело ни са регистрацијама, мада закон предвиђа и постављање принудних управника. То не би било добро решење управо зато што би било принудно.

■ Ко све подијеже обавези регистрације скупштине власника станова?

- Стамбени фонд у друштвеној својини и својински трансформишу се у складу са законом који предвиђа да нема никаквих разлика ни када је ријеч о приватним ни када је ријеч о друштвеним становима.

Сви су етажни власници и своје право користе преко својих скупштине које једнако воде рачуна и о једнима и другима.

■ Шта је потребно да би се регистровала скупштина власника станова?

- Прва степенница је одржавање конститутивне сједнице власника станова. Потребно је да присуствује 51% од укупног броја станара, а одлуке доноси већина од 51% присутних власника станова. Скупштину чине власници станова, односно њихови представници. Битно је изабрати управника који ће се бринути о згради и који ће извршавати одлуке скупштине, закључивати уговоре о закупу просторија, наплаћивати приходе, извршавати обавезе, заступати станаре, примати и отпуштати домаре.

Звонко Љумовић

Битно је нагласити да постоје двије врсте одржавања, текуће и инвестиционо. Одржавање новчана средства које прикупља самореглизовано станаари, користе се за текуће одржавање, за неке ситне оправке (сијалице, чишћење и сл.). За текуће потребе гдје су потребна већа средства, одвајају се средства такође предвиђена законом, уплаћује се накнада која не може бити нижа од 8% од најниже цијене рада у Републици и која се користи искључиво за инвестиционо одржавање зграде. Свака зграда имаће евиденцију својих средстава на жиро-рачуна и зависно од потреба користиће се за поправке крова, фасаде, водоводних цијеви и за све оно што је заједничко, а изискује већа средства.

■ Да ли већ регистроване скупштине власника станова уплаћују та повчана средства?

- Десетак до сада регистрованих скупштине такође не измирују своје обавезе. Изражен је и проблем окупљања станара ради конституисања јер има много тзв. викендаша који у свему томе не учествују зато што су мјесецима одсутни, а законски више од половине станара мора да се укључи у рад. Ови послови се заиста тешко завршавају ако знамо да у појединим стамбеним зградама има и више од 80% људи који у Будви борава само љети. Но, и те зграде имају исти третман као и све друге и подијежу закону о етажној својини.

■ Колико су мјеродавне одлуке скупштине власника станова у случајевима доградње, затварања тераса, преграђивања, проширивања и оградивања дворишта?

- Прво мора да постоји одобрење Општине, мада је честа појава да се ради без одобрења, а скупштина станара такође даје пристанак са оних 51 посто станара да може да се ради адаптација, преправка, из заједничких просторија у стамбене или пословне и сл. Може, такође, по истом поступку да тражи стопирање започетих радова. Када се испуне одређени услови, тражи се сагласност Одјељења за урбанизам.

■ Који су то заједнички интереси?

- Заједнички интереси су сви они интереси станара који представљају решавање заједничких или појединачних проблема у заједничким историјама, без обзира да ли живе у приземљу или у поткровљу. Јер, као што је кров заједнички, тако су и улаз, степениште, инсталационе цијеви и остало заједнички. То је и регулисано законом, па је и обавеза свих станара којима је у интересу да овај закон поштују и спроводе га како треба, јер се овакви, проблеми не могу рјешавати индивидуално.

Бранка Поповић

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

РАДЕ ГРЕГОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ БУДВА

ОТВАРАЊЕ ПРЕМА СВИЈЕТУ

РАДЕ ГРЕГОВИЋ

Живимо у времену бурних, рекао бих судбоносних превирања, и има много тога да се уради. Чему, по Вашем мишљењу, треба дати приоритет?

- Питање је веома комплексно, а посебно је тешко са једне мале временске дистанце истаћи све што треба да се уради у наредном периоду. Прво, има одређених ограничења у смислу питања које ми је постављено и зато ћу покушати да о томе дам одговор са дистанце коју ми одређује вријеме моје функције на мјесту председника општине. С обзиром да нам се ближе парламентарни избори и да ће се послје њих вјероватно поново размислити о новом председнику, ја бих са одређеном резервом говорио о периоду послје парламентарних избора. На питање шта треба прво урадити, осврнуо бих се, прије свега, на затечено стање у Скупштини општине. Мислим да су затечени проблеми доста комплексни и доста тешки у свим областима. Моје амбиције, с обзиром да ми није непозната материја и да сам имао прилике да се са истим

или сличним проблемима раније сријећем, усмјерене су на неке активности ограниченог димензиона. Покушаћу, и већ сам покушао, да се у државној управи уведе више реда, и то у свим областима у којима је државна управа надлежна. Поменућу најприје проблем урбанизма.

Нажалост, када је Будва у питању, мислим да смо се понашали као да простора имамо у изобиљу, а свака грешка у том дијелу се практично не може исправити. Доста простора смо ангажовали и девастирали, велики је дио општине покривен детаљним урбанистичким плановима као документацијом која треба да усмјерава развој, али дешавало се да су ти планови „пробијани“ у својим нормативима, и тек сада видимо да смо добар дио тог простора изгубили за квалитетна рјешења. У том смислу сам лично предузео одређене мјере. Оно што се може урадити у самом старту односи се на пресијецање одређених појава.

Цијенио сам да у тој области треба направити одређене резове, па је до-

шло и до смјене секретара Секретаријата за урбанизам, а општински главни урбаниста је испунио услов за пензију. Нађене су замјене, па у том Секретаријату неће доћи до празног хода и лично мислим да ће се то ојетити на квалитету онога што ће се радити у наредном периоду. Суштина свега је, понављам, да се стане на пут негативним појавама у овој области. Рјешавање, слободно могу рећи, вишегодишње хаотичне ситуације у овој области везује се за кадровска рјешења. Неко више, а неко мање, допринио је стању којим се, бар када је простор у питању, не можемо похвалити.

За сада сам задовољан сарадњом са Министарством уређења простора које је надлежно за област неконтролисаних градње. Договорили смо се да се проблеми рјешавају у фази када објекат почиње да се гради, у фази земљаних радова, у фази темеља, јер ако се тада оспори инвеститор који не жели да поштује прописе, онда је извјесно да је та мјера најефикаснија. Ако већ дође до изградње објекта, стављања прве или друге

плоче, објекат даље, за сва времена, на жалост, остаје!

Проблем неконтролисаних градње никада нисам желио схватити као републичку надлежност и ако је тако регулисано важећим прописима, без обзира што је надлежност за то изван Будве, штета се прави на нашем простору и за то носимо пуну одговорност.

Најављен је одлазак у пензију главног општинског урбанисте. Ко је постављен на његово мјесто?

- На пословима главног урбанисте ангажован је Завод за изградњу Будва као специјализована и стручна организација која ће обављати тај посао. Та фирма поседује одређени број инжењерских, архитектонских и урбанистичких кадрова; своју личну ангажованост максимално ћу везивати за рад овог Секретаријата.

Политичка криза која је захватила нашу државу одражава се на све области живота. Како је, по Вашем мишљењу, могуће изаћи из тих сложених и крупних проблема?

- То је суптилно питање на које званична политика покушава да да одговор и оријентацију. Лично мислим да излазак из кризе морамо тражити у стварању услова да се што прије Југославија и Црна Гора почну отворати према свијету. Знамо да смо земља у којој су до скоро владале ригорозне санкције које у правом смислу нијесу ни укинуте. Морамо отпочети са демократском, економском и политичком реформом и створити услове и за прилив страног капитала без чега се из овакве економске ситуације не можемо извући. Будви, којој је туризам један од основних праваца развоја, отварање граница, на примјер, веома много значи. Зато треба подржати оне који мисле да је излазак из кризе у отварању према свијету. Онима који мисле да се можемо развијати учаурени и без економске, привредне, трговинске, финансијске и политичке сарадње са Европском и свјетском заједницом, не треба озбиљно вјеровати. Мислим да је филозофија малих земаља у данашњој констелацији политичких и економских односа у свијету да благовремено оцијене и претпоставе своје мјесто и улогу у функцију остваривања своје економске и политичке користи, а у крајњој линији користи за своје грађане. У времену које је иза нас није се о томе водило довољно рачуна и зато су наши грађани доведени у ситуацију да још увијек не

виде свијетло на крају тунела.

Да ли је могуће разрјешење сукоба између двије политико-економске опције које су се развиле унутар владајуће партије ДПС ЦГ?

- Мислим да су супротности толико истакнуте и да смо се жестоко подијелили. Притом, не мислим само на партију која је некад била јединствена. Та подјела је изазвала дубље подјеле. ДПС ЦГ нуди отвореност према свијету, демократизацију унутрашњих процеса, стварање услова за повратак земље у међународне финансијске и трговинске институције и стварање услова да дође до прилива страног капитала, а то је нешто што нашој општини и грађанима нуди просперитет. Ако, с друге стране, мислимо да је рјешење у затворености граница, то је декадентан процес. Вјеровати, данас, да једна земља може постојати као путо острво, мислим да је потпуна илузија. То не вјерују ми протагонисти те идеје, него напросто, зарад политичког маркетинга, пласирају нешто што се лако лијепа за уши.

Поручили сте, приликом Вашег избора за председника Општине Будва, да ћете се залагати за сарадњу са опозицијом на нивоу општине са циљем превазилажења политичких тензија и рада на остваривању заједничких интереса. Да ли је за ових мјесец и по дана на том плану нешто постигнуто?

- Иза тога и данас стојим, али нисам осјетио да са друге стране постоји нека иницијатива у том правцу. Када су у питању странке које имају одборнике у нашој Скупштини, као Народна странка и Либерални савез, могу рећи да у основи постоји веома коректан однос.

Политичка групација Момира Булатовића апстинира рад Скупштине, нису присуствовали на два засиједана последње сједнице. Не знам што је мотив тога, вјероватно непризнавање постојеће власти. 22. новембра објавили смо датум ослобођења Будве у поводу чега смо одржали свечану сједницу Скупштине. Са њихове стране, а под окриљем борачке организације, они су организовали паралелну сједницу на начин који је њима својствен, са широким бројем позивница чиме су жељели да обезбиједе масовност. Том скупу је био присутан и актуелни председник Републике, док се на другој страни није удостојио да званичној власти честита празник што је непримјерено у односима комуника-

ције Председника Републике са општинама.

Лично сам учинио напор као председник општине да не дође до промјена у начину објављивања овог значајног датума, а о томе имам и писану документацију. Ми ни у чему нисмо пореметили до сада важећа правила. Послали смо позивнице онима којима су слате у последњих десет година, јер нисам желио да реметимо нешто што је годинама неговано. У будуће, мој однос према њима и према борачкој организацији или боље рећи појединцима из те организације, биће по принципу одговора истом мјером.

Од када сте на мјесту председника Општине, са којим Вам се проблемима грађани најчешће обраћају?

- Те проблеме можемо подијелити у неколико група. Као прво, грађани се обраћају поводом неправне градње и обавеза по том основу, рефлексивних кроз комуналије. У питању су људи који нису регулисали обавезе комуналног доприноса, па се сада налазе пред судом. Ту се води поступак који ће за добар дио њих бити крајње неповољан, а то значи, у крајњој инстанци, вјероватноћу оглашавања продаје некретнина судским путем, што је негативно, колико за инвеститоре и власнике тих објеката, толико и за нас. Обично тим људима предлагам да ипак дође до поравнања, договора, јер је до проблема дошло њиховом грешком: ако су мислили да неће платити комуналне обавезе, онда су у заблуди. Суд ради своје, али вјероватно ћемо бити спремни, након пресуде суда, да разговарамо са тим грађанима. Утврдићемо одређене принципе који ће да важе за све. Имамо простора да дође до неких снижења, или, на примјер, да предложимо да се износ плати у неколико рата. Наравно, при том ћемо се трудити да се обезбиједимо, не у смислу да тражимо акцентне налоге од грађана као што је био случај, него укњиже, односно хипотеке, онако како данас раде банке и институције које желе да чврсто заштите свој интерес уколико не дође до измирења обавеза.

Друга група проблема односи се на институт замјене земљишта. Такође је то проблем који је ову општину оптерећивао неодговарајућим и неадекватним приступом, чиме је генерирано да грађани поставе основно питање: зашто да не тражимо замјену ако се то остварује код другог грађанина. Ми смо, као што је познато, читав сет рјешења о замјени земљишта зауста-

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

вили на прошлој сједници Скупштине. Мислим да је то акт који има своју последицу, али са којим смо морали реговати јер смо грађане довели у крајње неравноправан положај. Онај који је у неком моменту био ближе секретару Секретаријата или предсједнику или неком трећем, био је у ситуацији да нуди земљиште на којем је својевремено изграђена улица или пут, на примјер, и да за то добије грађевински плац. Посебна је прича замјена земљишта ван градоноског грађевинског реона за грађевински реон. Будва је мала општина и у Будви се све зна, па сада други грађани са правом постављају питање зашто то и они не могу урадити. Трећа група питања наших грађана су она која нису ријешена код општинских секретаријата, па се иде до последње инстанце у Скупштини, код предсједника. Морам рећи да добар дио њих основано реагује, било због великих кашњења у рјешавању предмета, било због неадекватног рјешавања.

●Истакли сте у свом говору поводом 53. годишнице ослобођења Будве да постоји, на жалост, и друга Будва: с урбаним подручјем без елемената основне инфраструктуре, са подручјима лошег пријема ТВ сигнала, основном школом која ради у три смјене, Средњошколским центром без физкултурне сале, поремећеним редом приоритета и измијењеним односима вриједности итд. На који начин ћете рјешавати овако нагомилане проблеме и чему ћете дати приоритет?

- Обично се Будва сматра богатом општином и туристичком метрополем где тече мед и млијеко. Међутим, постоји и та друга Будва. А то је последица неких поремећених односа у рангирању приоритета и то у дужем временском периоду када нису постојали усмјеравајући развојни планови довољно чврсти да се обезбиједе основни приоритети.

На једној страни имамо просторе који су покривени детаљним урбанистичким планом без ријешених питања основне комуналне инфраструктуре, а са друге стране имамо просторе који практично имају све, што ме наводи да кажем да смо пореметили кораке у рјешавању проблема.

У оквиру могућности које наша општина има заложују се да то поставимо на основама интегралног посматрања укупног простора општине и да се, зависно од финансијских могућности, одреде приоритети.

Илузија је да један инвестициони план може бити преко 50 милиона динара, колико је био за ову годину. И када се предлагао Скупштини, речено је да он није реалан. А по мом мишљењу то је прва грешка, јер се на крају каже да је узрок нереализовања од-

ређених планова то што је план био нереалан. Мој метод рада није такав и мислим да треба реално сагледати квантум финансијских средстава која се могу обезбиједити, а потом знати одредити приоритете, а богами и борити се да се управо они реализују, што, морамо признати, није лако јер различити интереси генерирају различите приоритете.

●У програму инвестиција има доста значајних пројеката и објеката као што су базен, капела, ТВ студио, комунално-саобраћајни објекти, дјечји вртић, итд. чија реализација касни. Како довршити реализацију тих пројеката у овако тешкој ситуацији?

- У питању су заиста

изненађење, прилике да прије неколико дана обиђем Стари град и објекте СО Будва, који представљају, употребићу јаку ријеч, ругло. Слична је ситуација и са осталим друштвеним објектима у Старом граду. Продајом неких објеката постигли би два циља - да ти објекти добију право власника и да општина створи средства за пројекте о којима смо говорили. Извјесно је да нећу дозволити да се на уштрб средстава која се одређују за основну комуналну дјелатност гради нешто друго.

●Положај и функција друштвених дјелатности промијењени су централизацијом којом се обједињавају средства и проблеми

вријеме. Треба, на примјер, размишљати о изградњи нове школске зграде, физкултурне сале за средњошколце. Имамо и друге потребе, али могућности општине су оно што она и ради: додјела плацева, ослобађање од комуналија, изградње техничке документације. Напросто, све је последица општег сиромаштва.

●ИИ Информативни центар је подстанар у згради „Зета филма“ и ради у условима који нису задовољавајући. Да ли постоји могућност приоритетног рјешавања овог проблема с обзиром на сложеност остваривања функције два јавна гласила - Радио Будве и „Приморских новина“, чији је оснивач

видимо у коју је функцију одређена штампа стављена - некада сте у прилици да неку информацију знате стопроцентно, а прочитате у новинама нешто што нема везе са тим. Ту се пред испитом налази новинарски кодекс. Највећи допринос новинарске професије је, по мом мишљењу, дати истиниту и аргументовану, правремену, информацију.

●Шта је, по Вашем мишљењу, догађај године у нашој општини?

- Моји критеријуми при одговору на ово питање врло су високи. На жалост, цијеним да се у 1997. години није десило нешто тако. Јер, ако је догађај године, онда га схватим у позитивном смислу. Година која је

КОНГРЕС
ЛИБЕРАЛА
У БУДВИ

Усвајањем Резолуције о правима политичког дјеловања поводом парламентарних и локалних избора, Декларације о проглашавању нелегитимним и недемократским свих избора одржаних у Црној Гори од 1918. године до данас, те Резолуције о нормализацији прилика у региону, у Будви је одржан 19. и 20. децембра дводневна, друга по реду, ванредна Конференција Либералног савеза Црне Горе (ЛСЦГ).

У Резолуцији о правима политичког дјеловања, између осталог, каже се да ће ЛСЦГ на изборе изаћи самостално, а да ће, уколико не буде у позицији да самостално конституише Владу, закључити коалициони споразум. У случају да нека странка буде у позицији да формира већинску владу, додаје се у Резолуцији, ЛСЦГ ни под каквим условима неће у њој учествовати.

Декларацијом о проглашењу нелегитимним и недемократским свих избора одржаних у Црној Гори од 1918. године до данас, ЛСЦГ сматра све уставно-правне поретке, произашле из тих избора, псеудо-уставним поретцима. ЛСЦГ сматра да се, на основу септембарског споразума Владе и опозиције, по први пут у историји Црне Горе могу стећи услови за одржавање елементарно демократских избора.

На питање новинара да ли, с обзиром на усвојену Декларацију, ЛСЦГ признаје Мила Ђукановића за новоизабраног Предсједника, речено је да је Декларација потврда принципног одређења странке, а не прагматска декларација која се тиче актуелног политичког тренутка. Чињеница да је ЛСЦГ учествовао на неким од тих избора, а да је на последњим предсједничким изборима позвао своје чланство да гласа за Ђукановића, "не смета тврдити да су сви избори од 1918. године до данас недемократски", чуло се том приликом. Поводом чланка објављеног у Дневном телеграфу (21. децембра) у којем се каже да је група од 16 чланова ЛСЦГ упутила јавни проглас оштре критике Славку Перовићу, и тражи унутрашњу демократизацију ЛСЦГ, предсједник конференције је новинарима рекао да већина њих нису чланови ЛСЦГ, а да је „њихов позив на акцију неразумљив“.

Коментаришући неprisustvoвање Конференцији представника Народне странке ЦГ (Новак Килибарда), портпарол ЛСЦГ Мирослав Вицковић је рекао да ЛСЦГ није допринио актуелној партијској архитектури у црногорском Парламенту и да је "уважио једнопартијско стање". Другој ванредној Конференцији ЛСЦГ у Будви, присуствовали су представници свих парламентарних странака изузев Народне странке ЦГ (Новак Килибарда) чији су представници напустили Конференцију прије њеног почетка зато што су присуствовали представници Народне странке др Бојжидара Бојовића.

Према Статуту усвојеном на Конференцији, за политичког лидера странке изабран је Славко Перовић, за предсједника (кога именује политички лидер) Ранко Боновић. За заслужног предсједника странке изабран је др Радослав Ротковић, а за портпарола Мирослав Вицковић.

J. B.

РАДЕ ГРЕГОВИЋ У РАЗГОВОРУ СА Д-Р. ГЛАВНОГ И ОДГОВОРНОГ УРЕДНИКА БОШКО БОГЕТИЋЕМ

важни објекти, као што је, на примјер, градска капела. Објекат је започет, грађевински радови су добрим дијелом изведени, јављају се сада одређени проблеми, али надам се да ћемо их ријешити. Ту су и два важна пројекта - телевизија Будва који је у завршној фази. Створени су услови да се пројекат доведе до краја. Имаћемо зграду и технику, али треба озбиљно ријешити кадровски потенцијал тог пројекта.

Што се тиче базена, имао сам недавно прилику да са руководством Ватерполо клуба о томе разговарам, и мислим да су прихватили оно што сам том приликом јасно рекао - да не видим шансе да се тај пројекат реализује уколико не дође до продаје одређених објеката којима располаже општина.

То треба што прије урадити јер је општина врло лош газда. Имао сам, на моју жалост и

из разних средина. Има мишљења да, рецимо просвјета, култура и друге дјелатности поново треба да пређу у надлежност општине. Што мислите о томе?

- Као економиста по струци, рећи ћу да, ако се ради о централизацији средстава, она мора имати позитивне ефекте. Ако се средства сабирају, а постоји план како она треба да буду реализована, онда централизација има свој циљ.

Ако се то распрши на мање дјелове и свако ради по своме, онда је то нешто што не може гарантовати да ће се проблеми квалитетније рјешавати. Када се у питању друштвене дјелатности, мислим да Будва не би могла битно квалитетније ријешити проблеме да су у њеној надлежности. Било је времена када је Будва могла да максимално потпомогне те области, међутим, сада је другачије

будванска општина?

- Тешко је оцијенити у овом моменту приоритетност тог проблема. Извјесно је да је у питању неуслован рад Информативног центра, а хоћемо ли успјети да тај проблем у догледно вријеме разријешимо, остаје да се види.

●Какве треба да буду „Приморске новине“, по Вашем мишљењу, у процесу демократизације друштва?

- „Приморске новине“ посматрам са аспекта мјесечног листа, а оне сада имају облик ретроспективе нечега што се у одређеном периоду дешава у општини. У оваквим условима лично мислим да је то максимум који лист може да да.

Мислим да новинари треба да професионално обављају свој посао, а професионалан је онај новинар који пише истиниту информацију. Често смо у прилици да

на измаку није донијела нешто тако добро и позитивно да га можемо сматрати догађајем године.

●Ваша новогодишња порука грађанима Будве?

- На измаку је година која је донијела доста политичких тензија на домаћем терену. С обзиром да иза нас стоји тежак период, додуше без рата, али са ратом на границама наше државе, период јако изражених нестабилних економско-политичких прилика, желим да наредна година буде година мира, година превазилажења наших политичких тензија, година отварања према свијету и сарадње са међународном заједницом.

Нашим грађанима желим пуно здравља, пословног успјеха, а нада све пуно личне и породичне среће.

Разговарао:
Бошко Богетић

ПРИЧЕ С ДРУГОГ КОЛОСЈЕКА

пише: Саво Трпковић

ТРАГОМ ЗАБОРАВА

БДИМ ПРЕД СТРАШНОМ БРАВОМ КАПИЈЕ,
КАО ПРЕД ГРАДОМ ГДЈЕ СУ ЗЛОТВОРИ.

(ЈОВАН ДУЧИЋ)

Од како је свијета и вијека тако је било: пјеснике је народ волио и славио а власт их гледала поприто, прогањала, не рјетко их затварала и на муке стављала, па су неки и од батина скончавали. Били су то они "непослушни" који су имали своју главу и не пристајаху да туђом мисли изузев кад су позајмљивали велике мисли од најученијих.

Ријетко је, међутим, народ поете заборављао.

Вече је позно јесење, још мало је остало до истека и ове деведесет и седме. Мјесечина обасјава старе камене куће у засеку Костића, ширег атара Кртоли у Боки Которској. Смрека пуцкара, ту је и црква заштитница, само је мање пијетлова и снова о Богу и љубави. Раселио се питоми приморски крш у којем не нађох саговорник, док о пјесницима мислим.

И то пред старом кулом каменом у којој се родио пјесник Мирко Костић, прије деведесет љета. Празна је стара кућа коју је земљотрес снажни седамдесет девет година раздрмао да је под њеним кровом било опасано преноћити. Сабласно под свијетлом небеским бистрим, као да од срама хоће да побегне низ село, дјелује трошна монтажна барака у којој је до не тако давно живјела пјесникова удовица. Овдје долази, али и он рјеђе од како му је мајка умрла, пјесников син Васко. Да у самоћи сеоској прелистава пожутјеле листове с пјесмама, писцима и записима свог оца, којег је једва и запамтио.

Оба пјесника за чије сам "отркиће" и "васкрснуће" и сам доста крив, и дуго, дуго био веома срећан што је скинута наталожена прашина са рукописа њежног лирика који је веома волио своје Приморје, подједнако његов крш, маслину, лозу и трешњу у цвату, мирис јода с пучине и мурву о коју ће скончати зато што је од природе волио више само људе своје. И поносан што сам дијелом помогао да Мирко Костић, који је поживио само тридесет седам љета, из заборават стигне у антологију.

У Костиће гдје сам недавно стигао путем заборавља, могуће и заборављеним друмом, први пут сам крочио прије двије деценије. Трагајући за аутором родољубиве пјесме "Порукаду-

шману" која је била потписана са Мирко, што бијаше и захтјев читалаца мог листа, доспио сам ту заједно с Васком Костићем. И брзо одгонетну тајну: родољубиви и пјесник лирске сјете је Мирко Костић, боемски сабрат и пријатељ Тина Ујевића, логораш и родољуб, човек о којему се није знало готово ништа.

Четири јунака као четири јарбола ћуте. Јесен је на гранама и у срцима њиховим. На прсима им мушким табле са смртном пресудом, а руке им на леђима жицом затегнуте до костију. Између себе повезани челичним ланцем. Ударају их кундацима, подбадају бајо-

ла Јурић, Мирко Костић и Лазар Старчевић. Један од њих био је пјесник, а мурва о коју су објешени никада више није рађала.

Пошто сам ово записао у свој нотес прије, дакле, двадесет годин, кренуо сам и другим траговима пјесниковим. Пронашао сам збирку "Валови лутања" која је штампана 1929. у којој је 13 пјесама Костићевих. У једној кутији од ципела у старој кући син Васко, који ће потом и сам постати писац, и веома успјешно се бавити историјом Боке прије свега, пронашао је необјављене рукописе: једну приповјетку, неколико есеја, афоризама и десетак

ма Тин Ујевића који је са њеним Мирком пио вино дуго и страшно, док су причали о нечему "што ја нисам разумјела". Тог одрпанца с олињалим шеширом великог обода у згужваном мантилу без дугмади и с ципелама без пертли, њен муж је много волио. Био му је аутор Свакидашње јадиковке уз Јесењина, Мајаковског и наше неке писце, узор.

Прије двије деценије на "васкрслог" Мирка подјетили су у његовом родном селу Грација Перковић, редитељ аматер, и глумци Петар и Драгица Томас, Раде Перковић. Познати црногорски пјесник Мирослав Ђуровић сврстао је неке Костићеве пјесме у Антологију црногорских пјесника палих у НОР-у и у Шпанији. Једини је у тој књизи међу петнаест пјесника из Боке Которске.

Доскора непознато име Мирка Костића употпуњује књижевност Црне Горе у којој је, ако се изузму Мирко Цар и Стефан Митровић, Црногорско приморје у првој половини двадесетог стољећа - празно. Овај пјесник, бурне животне и занимљиве књижевне судбине био је заборављен као да нас од њега вјекови дијеле, као да није практично јуче живио и стварао..." записано је тада.

Ангажовани Вук Минић је допунио "Валове лутања" пронађеним пјесмама, дао потребна објашњења читаоцу. И то је све.

У Тивту су обећавали тада да ће бити снимљен документарца о Костићу у којем ће главну ријеч имати удовица Нада, да ће бити штампана и скромна монографија у којој ће бити исписан револуционарни али и пјеснички пут Мирков са фотографијама којих је пуно из разних периода и које су сачуване. Речено је да ће и нека установа на овом подручју носити његово име.

Догодило се, међутим, оно што се (не)дешава често. Од обећаног - ништа. Пјесника су заборавили. И то по други пут у овом вијеку, када се навршило девет деценија од његовог рођења. И скоро педесет и пет година како је рука окупаторског целага прекинула један пјеснички поход. На пјесника су заборавили његови, народ родног му краја. Као да баш тако брзо пјесници ко од нас расту.

МИРКО КОСТИЋ (ЦРТЕЖ НЕПОЗНАТОГ АУТОРА)

нетима док се крећу ка вјешалима која су постављена усред села.

Четири одважна борца су кренула у смрт уздигнутог чела испред гестаповца, као да одлазак с овог свијета и није нешто ново и страшно. У туробној јесењој ноћи једино подивљали нацисти се чују: тјерају из кућа жене, дјecu по којег домаћина, да присуствују егзекуцији. Између вјешала и натјеране гомили мук и уперени шмајсери. Нема јаука и лелека који би горе проломио. Пошто нап-унише груди достојанством, уздигоше главе модре од батина и упутише последњи поглед по долима свог дјетињства, на-макнуше омче. Звали су се Саво Антовић, Нико-

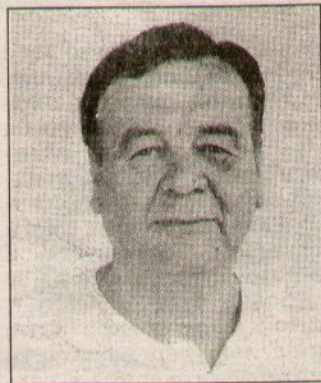
пјесама. Било је ту и писана, цедуљица на којима је биљежио мисли. Пошто сам објавио више репортажа о заборављеном пјеснику, на Васкову адресу је стигло пуно пјесама од његових пријатеља. Поклањао их је Мирко, најчешће пошто би их срочио на салвети у кафани.

Пронашли смо и објављене пјесме у "Гласу Боке", разгледнице из разних градова у којима је овај немирни патриота службовао, дописнице из логора Преза у Албанији у коме је чамиса с осталим родољубима из Црне Гооре, сјетне поруке из затвора на Мамули гдје је такође тамновао. Помно сам биљежио сјећања Миркове удовице Наде о ноћним посјета-

Избегличка стварност

Пише:

Боривоје Борозан

НОВОГОДИШЊА
ЧЕСТИТКА

Прије него што похрлимо у загљај Новој години и прије него што се латимо шпaгeтa, ембарго-колача, избегличких кифлица и свега онога што нам је - да се послужимо ријечником оних који су нам све ово сервирали - замијешено, замућено, закувано, надјевено, укувано, запечено, подијељено, нарезано, подмазано, запапричено, забиберено... осврнимо се на минулу годину.

Стара година била је добра, дарежљива и берићетна. Дала нам је мјесечно по члану породице: 1 литар уља, 1 килограм шећера, 1 килограм тјестенине и 6 килограма брашна. Дала нам је и много аутомобила са регистарским таблицама: ТВ (Требиње), БЧ (Брчко), БЛ (Бања Лука), ДО (Добој), СБЈ (Србије), БМ (Бели Манастир), ВУ (Вуковар), НБ (Невесиње)... А тек које су то све марке и "мерцедес", "ауди", "опел", "голф"... А како су очувани и срећени?! А како су тек срећни људи који сједе за њиховим управљачима?! Прођимо се оних који причају да то уопште нису аутомобили нас избеглица; као они то знају поуздано. Ма немој - они све знају, а ми не знамо ништа! Нека они то што знају поуздано, кажу онима који о томе, поуздано, воде бригу, а нас нека пусе на миру. Уосталом, све и да та и толика кола нису избегличка, нечија јесу и неко је због тога задовољан. А нама требају задовољни људи и добри аутомобили којима ћемо што прије стићи у Европу. Је ли тако? Јесте, дабоме! Неко од њих провозаће и мене. И тебе. И њега. Битно је да ћемо сви бити провозани. Је ли тако? Дабоме да је тако! Туђе добро никада није сметало никоме. Зато, док је свима добро, ни избеглицама не може бити лоше. И, зато, избеглицама никада није било боље, нити ће им икада бити боље!

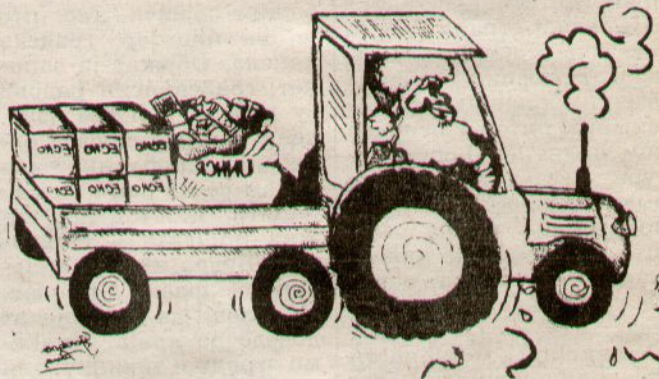
Надаље, стара година нам је многи, много обећања, од којих нека из објективних разлога нису могла бити реализована. Тако, на примјер, нисмо добили обећане конзерве и обећано млијеко у праху, без кривца и кривице - разумије се, јер они који су нам то обећали, нису добили то од оних који су то њима обећали, а ови нису могли испунити своје обећање, јер они који су њима обећали нису испунили своје обећање.

Минула година била је и добра, и дарежљива и берићетна. И дала нам је много. А шта смо ми дали њој и шта смо учинили за њу?

Да ли смо јој много и прије свега, допринијели успјешности њене туристичке сезоне, тако да је наш избеглички допринос томе огroman и немјерљив, али нисмо урадили ништа, ако мислимо да смо урадили све што смо могли и требали да учинимо; не можемо и не смијемо бити задовољни све дотле док не учинимо да на мјесту гдје је у овој години био једна туриста, у идућој години - БУДУ ДВА.

Са жељом да нам наступајућа 1998. година, која стиже, и поред вањског зида санкција, испуни ту жељу и све наше жеље и тежње, наточимо чаше, устанимо и наздравимо:

НЕКА НАМ ЈЕ СРЕЋНА НОВА 1998. ГОДИНА!
НЕКА НАМ БУДЕ БОЉА ОД 1997. А ГОРА ОД 1999. ГОДИНЕ!

ИСПРАВКЕ

У прошлом броју Приморских новина на 3. страни грешком је изостављен потпис испод написа Протестни митинг. Аутор написа је Јасна Вукићевић, а не Васо М. Станишић у оквиру чијег је извјештаја са сједнице Скупштине општине објављен наведени напис.

На 16. страни из списка палих бораца НОР-а, под

насловом Ти гробови нису раке, испуштена су имена: Грговић Мила Јово, Срзентић Андријин Стево, Станишић Ђура Филип, Станишић Ђура Илија. Умјесто: Спасо Јовов Калођурђевић и Мило Јовов Калођурђевић треба да стоји: Спасо Јовов Калођурђевић и Мило Јовов Калођурђевић.

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

КУЛТУРНА БАШТИНА

МАНАСТИР РЕЖЕВИЋИ (I)

На пола пута од Св. Стефана према Петровцу, на пространој заравни према мору, у подножју планине Воштанице, налази се манастир Режијевићи. О поријеклу имена овог манастира постоји више различитих мишљења. Према С. Накићеновићу и Ријека Режијевић, и манастир Режијевићи, као и село Режијевићи, добили су име по племену Режијевић, једном од дванаест паштровских племена, које је населило Паштровиће „око VIII вијека“. Народно предање етимологију имена Режијевић везује за легенду о три брата која су у давна времена дошла на данашњу племенску територију. Два брата населише предоме данашње Ријеке Режијевић, док трећи оде у крај данашњег Катун. Браћа одлуче да подијеле насељени предоме, те „покрежу“ границу. По овоме читаво подручје, а касније и племе доби назив Режијевић (Ј. Вукмановић, Паштровићи, 1960.). Постоји и предање да име Режијевић потиче од сјеверног вјетра који је карактеристичан управо за овај крај и који кад задува напоро и „реже“.

Др Јован Вукмановић износи тврдњу да презиме Режијевић, као и Паштровић, представља једно од најранијих презимена која су се сретала на подручју Паштровића. У прилогу овом Вукмановић наводи да се „у повељи Балше III из 1413, којом оснива манастир Св. Николе у Пасквици, помињу Никол Режијевић и његов син Стојан“.

Према народном предању које подробно износи Б. Стрика (Далматински манастири, Загреб, 1930.), на мјесту данашњег манастирског комплекса Режијевићи у доба Грка и Римљана се налазио пагански храм. Остала је и прича да су на подручје данашњег манастира долазили и неки странци и према књигама које су са собом носили овдје стали ископавати надајући се да ће пронаћи кип паган-

ског божанства. Прича даље говори да је тражени кип пронађен и ноћу однесен, мада једна друга прича ово искључује.

Народно предање, такође, казује да је за вријеме Немањића овуда водио пут поред кога се налазила гостионица. Поред пута се налазио и неки стуб на коме су Паштровићи свакодневно остављали бокал са вином за путнике намјернике. Предање каже да је из овога бокала пио вино и сам краљ Стефан Првовјенчани када је пролазио кроз Паштровиће 1226. године у намјери да посјети свог рођака млетачког дужда Риги Дандолија. Остало је вјеровање да је Стефан Првовјенчани, овом приликом, саградио храм посветивши га Успењу Богородице. Касније, највјероватније, године 1351, приликом свог путовања из Дубровника за Скадар, цар Душан је наредио да се поред цркве Успења Богородице подигне друга црква посвећена Св. Стефану. Исте године цар Душан је потврдио Паштровићима одређена права признавши им племство. Обије ове цркве су током историје често биле жртве вандалских напада непријатеља који су походили, палили и пљачкали овај крај, тако да су дуго времена биле потпуно напуштане. На жалост, приликом похода Махмут паше Бушатлије кроз Паштровиће (1785.), тешко је страдала црква Св. Стефана која је у својој унутрашњости чувала ријетко вриједан примјер фреско сликарства. Почетком XIX вијека архимандрит Димитрије Перазић је срушио остатке старе цркве Св. Стефана да би на њеном мјесту подигао нову посветивши је Св. Тројици. Тако је уништен и остатак живописа, као и натпис који је свједочио о цару Душану као ктитору ове цркве. Легенда каже да су се радници током рушења цркве Св. Стефана често разбољевали, те да нијесу, послје

овога посла, ни годину дана остали у животу.

Постанак манастирског комплекса Режијевић везује се за годину 1714. и долазак проигумана Максима Косијерева у овај крај из херцеговачког манастира Косијерева. Уз народну помоћ проигуман Максим је успио да обнови цркве Успења Богородице и Св. Стефана, а такође и да сагради мале ћелије у близини цркава. Овом приликом поконио је манастиру скупотјени крст који је донио из манастира Косијерева. На жалост, овај крст је нестао из манастира за вријеме II свјетског рата. Вриједан рад проигумана Максима Косијерева на обнови манастира наставао је његов ученик архимандрит Никодим Вуковић. Он је 1770. године отпочео градњу, већ поменуте, цркве Св. Тројице чију је изградњу потпуно довршио архимандрит Димитрије Перазић 1814. године.

Као најзаслужнији настојатељ манастира Режијевић помиње се управо архимандрит Димитрије Перазић којег је црногорски митрополит Петар I Петровић Његош, 1810. године, рукоположио за јеромонаха. Димитрије Перазић се истакао као сљедбеник Петра I у борби против Француза, те је једва спасао живот у паштровској буну 1812. године, побјегавши барком из Будве. До године 1814. сакупљао је по Црној Гори и Далмацији милостињу којом је постепено обнављао манастир. Касније је још вријеме боравио у Русији гдје је од руског синода издејствовао помоћ манастиру Режијевић у износу од 1500 дука. Овим новцем је 1839. године подигнут звоник цркве Св. Тројица, који је саградио самоуки неимар Марко Влаховић из Црмнице. Ова новчана помоћ утицала је да се 1840. године отпочне са градњом новог манастирског конака. Димитрије Перазић је, такође, успио да од ру-

МАНАСТИР РЕЖЕВИЋИ

ског цара Александра I добије за манастир сталну годишњу помоћ од 35 рубаља, која му је пристигала до 1907. године. Овај заслужни добротвор манастира Режијевић се вратио из Русије 1851. године, док је године 1854. произведен за архимандрита. Умро је 1865. године. До краја свог живота непрестано је пожртвовано радио на обнављању и културном богаћењу манастира. Његовом заслугом подигнута је године 1851. и зграда школе у непосредној близини манастирског комплекса.

Манастир Режијевић је тешко страдао и за вријеме II свјетског рата од стране италијанске војске која је попалила манастирске зграде.

Отац Борис Кажанегра је успио да, одмах послје рата, приложи Паштровића из Америке, обнови манастирска здања сачувавши их од даљег пропа-
дања.

Луција Ђурашковић

ПЈЕСМА

За Дага Ђурића

Испод ојусијелих меридијана
пролама се даљина
и дагају облици свијетла

музика њене
између нас
савезежа раздвојена

чекамо што зрење вала

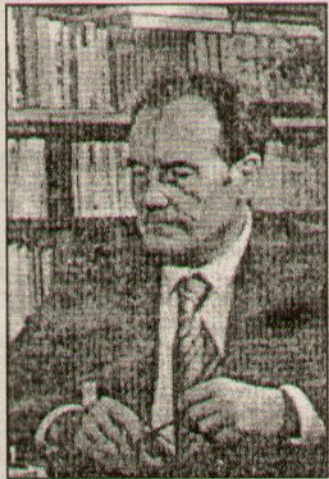
ако се заокрену трамци
највише њима
привиде

немире послијаних повезаће
сјај ока и што дријема
у шрапању

највише свијетлости
послијоља замањена

Даница КЛАЋ

ЧЕДО ВУКОВИЋ : ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

Дану ојлас новинама: Одричем се своје сјенке! Или - продајем је у пола цијене! Зашто? Па, ишћунира ме! Прајди ми сваки корак, осушћује сваку ријеч и поми-
сао и дах... Но, бојим се - неће је нико хћети. И слетнем раменима - нека ме и даље мо-
тири моја прајшћу-ухода.
А ваца сјенка? Трчи ли испред или заостјаје? Је ли сјејна или безбрижна? Смјћа ли јој блајто, лони ли је каме-
нар? И шако.

Зовем и вас: Хајде да се уи-
травамо у своје сјенке! Можда
ћемо уочићи нешто иза, јер -
унушћу су сјенке наших зјени-
ца.

Гледајте, сћујом као сунча-
ни сај. У шћи? Сјена се око
мене у крућ шћи зашћи - би-
вам и мјесечине сај! Сјенка-
времница - иза не се ни у сну
не скривам.

Али, итра није права итра,
ако не крене у искушћу.

Гледа ме мој безоки лик са
бејћона и шћи: Шћи је са сјен-
чине у шћи? И почнем да
осушћујем: чини се да унушћу
куца сјена мојеј срца! И да се
ишћен мисли прокрада испод
чела...

Није ли у мени сасјенка свјећа
зрача и шћина из околине?
Није ли мој свијет, овај уну-
шћарни, само кружење живих
сјенки?

Па итра себе надишћу.

А почело је сасвим обично.
Пливам и гледам свој прајлик
на дну мора. Смјћени ми по-
крећу на шћеску. Тамни, жа-
бји тибови или нешто налик
корњачи без оклопа! Та сјен-
ка са дна, њаволица, наводи ме
на машћарију. И ево!

Сћари Славјанин - или нешто-

ва сјенка - уморан од жедна
хода из даљине, прај шћи види
море. Сатиње се да шћи шћена-
стиу морину. На нећа се пра-
шћи шћалас, а сћарина - ко-
шћем да се брани. Игле, из
шћаласа, из морске звијезде -
извија се сјенка плавокосе
Хармоније! Уз њу, из великој
црвеној клијешћара - сћарој
Кадмо, шћелати и руњав! Ту и
Посејдон са ошћирим пирозу-
ћем! Сад ми сћарина Славја-
нин узмиче и прислања се ле-
ђима уз шћијену моћренску. И
шћија не? Шћишћаво, тошћово
безбласно признава славјанска
божаншћина и виле и све духове
торја и пришћарја! На што та
пришћарјају двоје белосјене
приморкиње и доводе до сре-
дине жала...

И сад се око сћарине савија
поведколо сјенки, вихорно и
занесено - виле и русаље и во-
дењаци и роњеници и сћиро-
ме - везачице и Лага и Свејпо-
вид, та сћишћари и нерееде и
нимфе и музе и Хармонија и

Кадмо. Ту и моја сјенка, у кр-
зно медајеђе обучена. И све то
зашћрано око сћарој Славја-
нина. А он сћијо, још жедан
мора - једно му око прама шћи-
чини, а друго бјежи ка врху то-
ровишћу Сјаса.

И зашћијам се моја сјенка до-
лином - да бере боје и мирисе,
да се надише даха торскога. И
како ћу разабрати у мношћу
лашћина - је ли то смјће, је ли
вајћена кичица или росница
љубишћина, јер ли жушћи то-
рошћијет, је ли трчица, је ли шћи-
фран, је ли очајница бијелих
лашћина, је ли кршћушћина пла-
во-бијели? И сћирасно се гле-
дају исподбојне очи и шћире-
шће лашћине - шћирешице и
шћирошћине се за руке хајћују.
Али, цвјетни духови сћишћују
се у мирисе зноја, бола и суза...

риса... Намах долином залази
фијук челичној ајшћира - за
њим пошћели ошћкоси шћаве и
цвјетна, мирисни, а без сјен-
ки... Да ли се сада шћишћим?
Ево, у Традини мојој, за ребри-
ма, цвјетнају живе сјенке. И све
се изнова шћише - сћирасно се
гледају исподбојне очи и шћире-
шће лашћине - шћирешице и
шћирошћине се за руке хајћују.
Али, цвјетни духови сћишћују
се у мирисе зноја, бола и суза...

Читам о Таласу Милећани-
ну: у осмом вијеку сћаре ере
шћиј умни Хелен предвидио је
пошћрачење сунца - у минући
шћачно. Је ли се шћага ушћамила
и Таласова сјенка? А још ми је
у сјећању: кроз наћарављено
сћакло мој вид узбуђено шћра-
жи себе - сћишћишћин ноћи за-
клања ми дању звијезду! Усред
ведра дана узнемирено се ви-
јем без сјенке. Нека шћи шћишћи
ирије мене! Гућам вријеме, а
не осјечам - аријеме тући моје
тућиљаје. И мучно ме пошћаја

сћишћине и лавез шћаса и без-
главо лешћене шћишћина - толубо-
ва, ушћашине од арабаца, баца-
ју се у сунорати, ка висини...
Али, побуни се моја невид-
сјенка! Само ја видим и чујем:
ево је - бајшћира се, маме рука-
ма - Трамама, шћоне у себе шћи
израња, хоће да се ошћине од
мене! И зове у помоћ и виче:
Ено, и сјенке дрвћина искачу из
коријена!... Па се око ми на ме-
не: Шћио си ме ушћишћи? Шћио
ме покриваш сумраком? Ври-
шћи ми мој лик!... Не помаже
ми правдана. И нема се куд -
долази оно најгоре. Сва се мо-
ја сјенка на мене баћи осудом:
Ти си моје пошћрачење! Никад
не видјех како изгледа шћи
враже сунце! Заклањаш та од
мене и мене од сунца кријеш!
Ти си моје пошћрачење!... Вама
је до смјћеха? Мени - није... И
некако се ошћам лшћишћи сјен-
ки и негану. И гледајте - на
обзорју мојем, за челом, у ви-
ду водоскока на шћчини, узли-
ћу зрача и сјенке. Пламсају

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

НАДАХНУТ
ГУСЛАМА

Музички инструмент који је специфичан за српску традицију и културу су гусле.

За вријеме турског робовања и борбе против робовласника, једини вид културе биле су народне умотворине које су се усмено преносиле њасовима. У очувању народних вјесана велику улогу су одиграли народни вјесави који су вјевали уз гусле и кријели народни дух. Вук Караџић је од њихових забиљежио најбоље вјеске вјеске (Филип Вишњић, Тешан Подружовић).

Наше народно стваралаштво је допринијело да смо, релативно брзо, из вјековног мрака са својом књижевном традицијом у широким свјетским културама. Вук Караџић је народни говор Источног Херцеговине, како га он зове јужни дијалекат, и народне умотворине које је забиљежио, узео као темељ за реформу српског језика и правописа.

У Његовом Горском вијенцу, који је, иакође, ипак народни језиком, састављен десетерцем, као и народна епика, Вук Ђешић-Савић узима гусле и вјеске као вјеске Баширић каже: Дану, Вуче, из Ђешића Савића,

узми гусле да нас разговориш, кад је добро нека је и боље. А кад је Вук осјавио гусле, вјеске Баширић каже: Дану, Вуче, немој прекидајти, разговора без шакова нема. Није случајно Иво Андрићу роману На Дрини ћуприја, за који је добио Нобелову награду за књижевност, насликао гусла Црногорца који вјева вјеску и соколи народ за борбу када се градила ћуприја код Вишеграда.

Синх наше вјеске поезије је састављен од десет слотова, а вјеска, вјеска, је на четвртој слоту.

Модерна поезија је у српском језику узела мата, али и данас неки вјески вјески блијесне својим десетерцем и неки народни гуслар заједно о вјескима даље и ближе прошлости.

У епохи рок, поп и електронске музике ријетко је у Црној Гори чути гусла, иако их има и организовани су, који одржава традицију сјајно вјевања десетерца, а међу младима је гуслар раритет.

Васко Дољаница

ма је гуслар раритет.

Васко Дољаница данас има осамнаест година и од малих ногу дружи се гуслама чији га вјески звук оисједа, а је учио да свира и вјева и најредовао је. У Основној школи у Будви је свирао и вјевао на ђачким приредбама и на часовима српског језика када је обрађивана нека вјеска вјеска, и позиван је на црногорске фестивале гуслара, и најављиван као најмлађи учесник. Сазријевао је дружећи се са овим древним музичким инструментом, којем музиколози широм свијета у Индији, а код нас је модификован, прилагођен нашим заштитним знацима. Прве је на многим такмичењима, и као резултат његовог гусларског рада састављена је аудио-касета са двије вјеске вјеске које Васко Дољаница вјева уз гусле.

Једна је Раде Вајковић, аутора Николе Берберовића, а друга је народна вјеска Женица Грљачића Зана, обавије са шемама из ирбаске историје и вјевања.

М. Гашиновић

ДОМАЋА
ДЕНС
СЦЕНА 97.

И на самом почетку рећи да је већ крај. Да, крај 1997. године. Треба свесити рачуне и савијати још једну шаховску на музичку сцену за 1997. годину. Најбољи албум је издао Ђоани Фантасићко, са албума Границе нема. Ђоанијев хит свал Скачи, најслушанија је вјесмица током цијеле 1997. године у овим нашим небљима. Зорана најављује још већи бум у 1998. јер је и даље актуелни хитови Хоћу да умрем и Жетва Зоране Павић врије по клубовима и радио станицама. Гаји и Анабела из групе Фанки цр и ове године најавили су да играју. Снимили су и четврти албум са којег се и даље врије актуелни хитови Дуго плакала, Принц и Секс. Одољели су свим замкама и препрекама, истовијавали сва правила ауторских права. Имали су јар обрада које су добро прихваћене. За Ивана Гавриловића чујемо да се оиш заљубио и да је можда права љубав на помолу. Његово мишљење за 1997. је да је ишло све по плану. Иванови хитови Шта ће ми жена, То мало сека и Дај, насмеш се зашварају 1997. годину, али и увде нас у 1998. годину са Ивановим обећањем које једноставно ласи Бити најбољи. Новосадски хелавко Никола, познатији као Ли Мен јам-иће 1977. годину као годину усјела. Земљотрес - дрмтрес, Иди пегде као и Срце моје слатко са фестивала у Херцег Новом даље су Лименом (како му многи вјевају) велику одскокну даску, као и убрзан процес издавања његовог шек заршеног албума. Као најшраженији бенд за исјовања по клубовима у 1997. години били су наравно и момци из Кошора Монтенигерси. У јануару 1998. године издају албум на којем ће се наћи већ извикани хит Со и текила. Послије Ђоанијевог хита Скачи, слободно можемо рећи да је на љесвици 97. одмах по популарности и слушаности био и Вуду попај, са добро познатим хитом Карантин. Од осталих извођача можемо поменути и БЗ, Груа, Добар, лош, зао, Моби дик, Дак, Тап 011, Леонтина и све оне које нисмо поменули (да се не уверде) који су ипак тако били популарни у 97, али не довољно да би заузели бијелица мјеста у овој листи популарности за 1998. годину.

Закључак за 1997. годину ласи: Денс музика је усјела да се одржи и да остане у тренду, као и да буде веома слушана.

Миша Михаиловић
-Белентано

МУЗИКА

ТОП ЛИСТА
РАДИЈА
БУДВЕ
НАРОДНА
МУЗИКА

1. ШАБАН ШАУЛИЋ-Љубав је слајка робља
2. МИРА ШКОРИЋ-Црна коса
3. АНА БЕКУТА-Злашборске зоре
4. ГОРАН ВУКОШИЋ-Пораз
5. ВЕСНА ЗМИЈАНАЦ-Да будемо понас
6. НАДА ТОПЧАГИЋ-Засвириле тирубе
7. НИНО-За прошлу љубав
8. ЈАМИ-Нарцис
9. ДРАГАНА МИРКОВИЋ-Хајде, погледај ме
10. МИЛЕ КИТИЋ-Осијај овде

ЗАБАВНА МУЗИКА

1. БЕНД-Слон
2. ДИНО ДВОРНИК-Биха, биха
3. ХУ ИС Д БЕСТ-Још је дан дим
4. МЕД МАЈК-Тајм аут
5. МОНТЕНИГРЕСИ-Со и текила
6. ЛИ МЕН-Срце моје слајко
7. ДЕЛЧА И СКЛЕКОВИ-Крија од човека
8. МАРС ВЕНУС-Једна реч
9. ДОБАР, ЛОШ, ЗАО-Можемо да се зезамо
10. ЛИНА-Ситије у јеску ПРСЛУК

ИНОСРАНА МУЗИКА

1. ЈАНГ ДИНЕЈ-Volk on baj
2. ПАРА БИР-Čeriš
3. НАТАЛИ-Torn
4. АКУА-Barbi grl
5. ХЕНСОН-Aj vil kom tu ju
6. ЦЕЈ ЗИ-Sanšajn
7. ДАВН ЛАВ-Joni bi
8. РОЛИНГ СТОНС-Eni-badi sin maj bejbi
9. БЕЛ, БУК ЕНД КЕНДЛ-Reskju me
10. СВИТВОКС-Evriting gona bi okej

Dogani Fantastiko

P 011

ПРОМОЦИЈЕ

ЊЕГОШЕВА
ФИЛОЗОФИЈА

У организацији Градске библиотеке и средње школе Данило Киш, 5. децембра је у просјоријама библиотеке, представљена књига Његошева филозофија и психологија стварања академика Радомира Ивановића.

О књизи су говорили: академик Чедо Вуковић, професори средње школе Данило Киш Божена Јелушић и Славица Марковић и аутор.

Ријеч је о еизактном ириситију аутора књиге Радомира Ивановића, који Његоша ширешира као филозофа и тумачећи његову поезију. Ивановићеве биљенике и сјудје представљају граоичен ириситију Његошевом дјелу - рекао је, између осталих, књижевник, академик Чедо Вуковић. Божена Јелушић је наслутила да је Радомир Ивановић овом књигом још једном уловио у Његошево море и његов бескрај.

Р. П.

УДОВИЦА
ЈАСНЕ
ВУКОВИЋ

При читању вјесана Јасне Ч. Вуковић, оисједнула ме вјесма Удовица, вјосвећена сликару Гојку Беркуљану и његовој исиоменој слици, не само по црном, које често у црногорским просјорима зна да буде доминантно, и не само по иузи коју удовица мије из слике Гојка Беркуљана и вјесме Јасне Ч. Вуковић. Оисједнула ме и по књижевном исијују који је оригинално и усједино вјесникиња иримјенила, дајући слици да говори, вјева и иако се двије моћне умјетности вјосжимају и доуњују.

Из хладној цетињској аиљеа лелек се надовезује на лелек у прошлости и садашњости. Орлов Криш сиражари, сликар је засјао и Удовица му се оишма, иочиње свој животи, своје жадање које хваћа иеро вјесникиње и вјораћа бол Удовице, мјестио кћери и сина.

Посебно је лијепо иодугарање вјасова у сизу: Црногорка сам, горка ја у коме вјоследи слотови ријечи Црногорка дају ново значење усклађено са шилом Удовице као украса црногорској крши.

И одишја, до скоро, ако је иушник најмјерниј зашао у црногорска села, и ирадове, моћао је сусре-

УДОВИЦА

Сликару Гојку Беркуљану

Аиље, сјудена цетињска ноћ. Крутовима иланинским лелек лелеком одзвања Орлов Криш сиражари док сликар сии и сања: Удовица на илаишу рамом расиеша безјласно, бојом вјосри:

Поредили ме са Мона Лизом. Мене. Нијесам. Ја нијесам она! Носим бол у ушроба. Тај бол вјораћам. Бол вјораћам - мјестио кћери и сина. Црногорка сам, вјоска ја. Короишом уоквирена. И јесам. Црни украс. Сурио камена. Је ли ово моја коса црна, дуљачка или вео црнине или вјенац, вјоски рецише ја себе не видим ја не моју бојом зазидана са слике да сићем и црно крикнем, црна ја ...

Јасна Ч. Вуковић

Подјорица, 24.3.1997.

Гојко Беркуљан:

Удовица, 1967.

сши мноо жена које црнину нису скидале, жалећи некој блиској и граио.

Јасна Ч. Вуковић квалификино иреише и значење ријечи вјенац. Први знак је означо косу коју су Црногорке сјекле (сјириле) збој жалости за блијетим, жривујући један од симбола женствености. (Сјетимо се вјенца снахе Миловића чији свекар није дао да се оишриже збој љеише њене косе). Вјенац у вјесми Удовица има и значење Горског вјенца који је илео владица

Раде и који је симбол Црне Горе.

Оиомна је и снаја бола из вјесме Удовица која хоће да иревазиће умјетности, и сликарску и вјесничку, и црно крикне.

Ова вјесма Јасне Ч. Вуковић, свакако, једна је од њених најбољих вјесана и од најбољих вјесана црногорске модерне поезије.

Бол вјораћам-мјесто кћери и сина, Црногорка сам, горка ја.

Мишо Гашиновић

ОТКУПЉЕНО НА КОНКУРСУ ЗА ХУМОРЕСКУ

СУЗАНА МИРЧИЋ

САСТАНАК

Састанак је трајао већ трећи сат, а дневни ред само што није утврђен. Утврдили би га они, али, стално се појављују нове околности! Темпо живота је такав и треба га пратити.

- Људи, уразумите се. Нисмо се са мртве тачке помјерили. Вријеме пролази, а ми се још увијек глобео око дневног реда. Зна се због чега смо се сакупили - рече онижи човек са видном дозом умора на лицу.

- Ти мислиш да се зна. Половина нас није упозната - рече ми бијесно једна колегиница - Казано нам је да ће бити ријечи о једној теми, а причамо о десетој. Као да смо докони и немамо обавеза код куће.

- Знамо, наравно да знамо о чему разговарамо и шта нас мучи - стишавало их је предсједавајући.

- Мислиш, око чега губимо вријеме - додаци неко из хошка. - Као да смо се некад нешто договорили. До сада бисмо бар стигли кући и ручали.

- Ручак не спомињи - чуо се мушки глас.

- Одговорност на раду је опала и на то морамо ставити тачку. Ја знам шта се све ради ван радног времена.

- Не зна она шта се ради и у време рада - отрже се гласно некоме.

- Ово је већ низак уда-
рац...

- Умије она и ниже - допуну директорове ријечи дежурни за ову врсту реплике, вјероватно један техничар. Салом се зачуше смијех и граја...

Замјеник генералног, директорова десна рука, устаде и удари песницом о сто:

- Срамота. Како ћете се опходити, онда, према некоме са улице? Шта би било када бисмо адекватно кажњавали?

- Додвољно смо кажњени оваквим платама.

- Неко нема ни толико - брзо ће замјеник. - Наши директор је заслужан што ипак нешто имамо. Ја бих вас молио да се придржавате дневног реда...

- А то је? - опет ће онај из технике.

- Људи, ја ћу почети да кажњавам - нагло рече директор.

- Да ли ће имати прилику? Никад се не зна шта носи дан, а шта ноћ - чуло се из предњих редова.

- Дотле смо дошли. Више не додају само из угла - увриједи се генерални.

- Први су опаснији. Када они галаме, неко мора да путује - охрабри се један приправник.

- Е, стварно нема смисла - замјеник је био црвен од бијеса. - Као што знате, између наших сектора уопште нема сарадње. То је и главни узрок проблема.

- Ко обезбјеђује посао? Гје су паре?

- ОИво су већ клевете. Да уђе у записник. Ко је то рекао? - запита директор. Одговора није било.

- Будите срећни што је први човек ове куће добар човек. Сви бисте били на улици. А ви који сте ријешили да посвађате колектив, могли бисте да будете пристojнији пред млађим колегама!

- О, почели смо да се бринемо о онима на којима свијет остаје...

Зачу се неописива галама, упркос замјениковом ударању песницом од сто. Ови људи су стварно бијесни, мислио је он у себи. У вријеме опште кризе, они траже плате. Ко то да обезбјеђује? Па шта ако раде? Шта неће да чује он - замјеник генералног? Јесте да му шеф није нешто продоран и да му се клима одозго, али бар има вољу да изађе из проблема. Због његове добротне колектив је упао у кризу!

- Обустављам дискусију и за сјутра заказујем састанак са шефовима сектора - прекиде директор замјеника. Закључке ћете добити у писаној форми.

Генерални напусти салу дигнуто чела. Замјеник га је пратио погледом док му се срце цијепало од туге.

СМИЈЕХ ЈЕ ЛИЈЕК

КРИВ МУ „ГОРСКИ
ВИЈЕНАЦ“

Један ученик Основне школе у Будви, љут на наставницу српског језика што му је из писменог задатка уписала јединицу, застао је у ходнику школе поред фотографије Стефана Митровог Љубише и рекао:

- Е, мој Вуче Караџићу! Да није тебе и твога Горског вијенца, ја не бих данас добио јединицу из српског.

ЧУДО НЕВИЂЕНО

Прошла су три дана, а у Будви, вјероватно због кише, није почела изградња ни једног грађевинског објекта.

СТАРА ПРИЧА

Сусрела се два добра пријатеља у љетњој саобраћајној гужви аутомобилима на петровачком путу, на раскрсници према Будви. Један од њих је почео да ради у Француској и маскиран љетним качкетом и тамним наочарима, у аутомобилу са француским таблицама, зауставио је аутомобил и запитао старог друга не познајући га, натуцајући француски:

- Бутуа, Бутуа?
Препознавши старог друга, кога одавно није видео, он му одговори: - Није, Никола, Бутуа, него Будва, кад прије заборавио је је?

УПАО У ШАХТ

Шетајући Словенском плажом и уживајући у свјежем ваздуху и сунчаном дану, један господин се залио и упао у отворени шахт. Срећом, само се добро упулашио и угрвао. Вјероватно је неко поклопац шахта понио кући за приватну употребу или да се нађе, ваљаће.

ВОЛЕ ШКОЛУ

Испред Основне школе у Будви, често се виђају пси разних раса који су дојадили газдама, па су престали да их хране и они по Будви сами лутају тражећи храну. Послије ђачке ужине, поред школе има доста отпадака хране и пси навраћају да нешто поједу. Неколико пута неки од њих су ушли у школу и било је проблема док су их истјерали. Срећом нису угризли никога!

УТЕКАО МАГАРАЦ

Када је у Будви гостовао циркус Корона, ваљало је свакодневно заклати по неко говече или магарца да би се прехранили лавови.

Међутим, један стари магарцац, вјероватно осјетивши шта му се спрема, а уз то и лоше везан, отргнуо се и почео да бјежи. За њим су трчали чланови путујуће дружине и потјера је кроз Будву трајала око пола сата док га нису „привели“. Важнији су лавови који забављају публику, него магарцац који би, можда, на-
као још коју годину да не би циркуса Короне.

ВАШАР ЈЕ, А
НА ВАШАРУ...

Поред Основне школе у Будви, свакодневно се отварају разноврзне „тезге“ на којима се продаје све и свашта. Од хране намјењене ђацима до доњег веша.

Тржишни инспектори покушавају да забране овакву трговину, за тренутак отјерају трговце, али они се, кад инспектори пођу, врате и наставе посао.

Трговци кажу да им је то једини извор прихода, а ђаци су увијек пуног џепа.
„Рибар“

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ РЕПОРТЕРА

ЈЕЛЕНА КОЈЕ
ВИШЕ НЕМА

(Запис зимски из најудаљенијег засеока општине будванске)

На ПаштРовској гори на прагу ове зиме ништа ново. Самују дугачки и дебели храстови, чворновати грабови и као стријела прави јасенови. Између њих висока трава, коју поодавно не крате стада оваца, краве и брзе мазге и - тишина. Ријетко сасвим, небо над густом шумом запара јека моторне тестере којом по који домаћин, који се поодавно примакао мору, набере који метар дрва за нове камине и по који стари шпорет.

Гором која Паштровиће дијели, али и спаја са Црмницом питомом, већ годинама једино језде - ловци. Стижу доље са обале с новим пушкама и старим ловачким жељама да се нешто нађе у њиховим торбама. Но, дуго већ, отприлике како су торбе мале да се у њих ловина потрпа. Но, да забуне не буде, што је мно-
го дивљачи, већ напросто што се лови само једна врста. Која ни у једну торбу не може. Од како се њиве не обрађују и од како се стада не чују, нема ни зечева, јаребица, куница скупокрзних и сличних трофеја. Царјују дивље свиње које су се намножиле толико да и они који први пут лова ради изађу у шуму високо над морем, доносе мањег или већег вепра.

С ловцима, ту недавно, више да бих на лицу мјеста видео ловце и чуо приче њихове, обишао сам дио планине око Пољница, Поповог дола, Крњка... И наишао на трошну камену кућу у засеку Илијино брдо. Прориједиле се тигле на кући, камен из зидова излијеће, тишина глува. Нигдје никога око.

- Умрла је Јела, зар не знаш - прекидају моје чуђење ловци. - Не, никога овдје више нема да живи.

- Знаш да је умрла, истина не тако давно. Не чудим се тишини, било је и онда доста, већ се при-
сјећам нечега, објасних им док су кретали ка удолини из којег се стиже на голи камењар који је љети настањем змијама.

И раније сам с ловцима долазио у Илијино брдо, док је била жива Јела Рачицевић. Задњи пут сам је видео почетком маја 1979. године када сам кренуо у шуму да посје-

тим јединог становника Илијиног брда, чија је кућа прилично страдала у априлском земљотресу, мјесећ непун раније.

Јела је била сама и тог недељног јутра када се мијењала и географија на југу Црне Горе. На по-
мамну игру природе која ће услједити подсетили су је њени шарпланинци Медо и Шабо. Касније је преко малог транзистора од којег се није одвајала, сазнала да је земљотрес оставио пустош на Приморју, у Црмници...

- Долазили су, богами, прије вас, другови из Будве да виде како сам, има ли рана, какве су штете... И донијели ми помоћ, доста тога. Рекла сам: људи, велика вам хвала, превалили сте доста пута с пакетима, али мени помоћ није потребна. Однесите ћебад и друго доље у Петровац, Бар, Будву. Тамо је потребније: људи су остали без домова, неки и без својих најмилијих. Мени је стока жива, кућа није пала, а ја сам здрава, причала нам је овако Јела тог маја.

Они који су је знали боље и памтили дуже, причали су ми да је таква била и током другог рата. У својој кући је чувала партизане, храном помагала борце, али и угостила сваког намјерника. Није се удавала, а од скромне пензије је могла живјети и код својег брата Илије, који се раније одселио у Подгорицу. Није хтјела јер је њена филозофија била да треба радити на имању да би родило, чувати стоку да би било млијека и меса, гајити пчеле да би мед потекао... Да треба имати да се помогну други, а не да се узима од било кога.

- Увијек за помоћ има пречих од мене, говорила је Јела тог маја седамдесет девете. И понављала то све док није заклопила своје уморне очи. Живјела је увијек за друге. Зато је сада и сјете пуна тишина над Илијиним брдом.

И празно у души свакога који је познавао ову племениту старицу. Који је из било којег разлога посетио село високо над морем у којему орлови живе. И упознао гостољубиву жену које више нема.

С.Ш.Греговић

Карикашуре Мише Михаиловића - Ђеленићана

СЈЕЋАЊЕ ЈЕДНОГ УДАРЕНИКА
НА НОВОГОДИШЊУ НОЋ...

Новогодишњу ноћ дочекивао сам свечано. Прво сам се свечано облачио, па онда сиједоа свечано за свечани сто, пун јела и пића.

Почињао сам са домаћом ракијом и мезетлацима, а завршавао под столом. Између су долазили разна печења, сарме и колачи, а одозго понека масна псовка. Веселио сам се и пуцао из ватреног оружја, а и прслук ми је пуцао за све.

Настојао сам да не попијем превише, како се не би десило да видим двије жене које истовремено сикћу на рачун мога "наливања".

Удавежних саговорника

ослобађао сам се на тај начин што бих им у чашу умјесто вина сипао сирће, па су морали да ме напусте како би се олакшали, а и мени би лакнуло.

У поноћ, кад се свијетло угаси, љубио сам се само уза зид; у оној гужви ништа се не зна...

И НА ДАН ПОСЛИЈЕ ТЕ
НОЋИ

Ујутро, кад устанем мамуран, обавезно се рекреирам, тако што попијем бокал расоли и одцогирам до тоалета.

Онда долази гледање репризе ТВ програма који нисам успио да видим претходне ноћи, од чаша и флаша, удавежних са-

говорника и праћења властите жене, која се ухватила у коло до пијаног гинеколога.

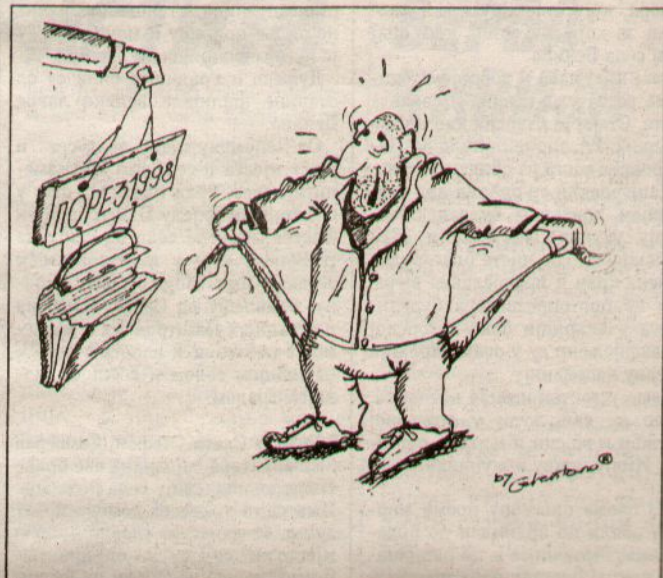
Онда слиједи женино неминовно питање ударништва и оно моје да је вријеме ударништва заувјек отишло са комунизмом.

Онда она демократски окачи кеђељу о клин и удари преко врата, код комшинице на кафу.

Онда ја, ради мира у кући, окачим кеђељу око врата и пођем згађено према гомили суђа.

Јер, ударник је једно, а удареник сасвим друго. Часна ријеч!

Б.Борозан.

Карикашуре Мише Михаиловића - Ђеленићана

БАЧКО ДОБА

САРАДЊА СА СРПСКОМ
ГИМНАЗИЈОМ У БУДИМПЕШТИ

Средња школа „Данило Киш“ остварила почетне договоре о успјешној сарадњи са Српском гимназијом у Будимпешти. Планиране узвратне посјете ученика, али и узајамна помоћ и сарадња у формирању кадрова који ће радити у туризму

У Средњој школи „Данило Киш“ постоји традиција да се успостављају контакти и успјешна сарадња са средњим школама у земљи и иностранству. Тако је 1989. године успостављен контакт са ученицима и професорима школе из Сердетеље, околина Стокхолма, који су гостовали у Будви, а наредне године у узвратној посјети, у Шведску је отпутовало 25 ученика и неколико професора будванске школе. Трогодишња сарадња са ученицима Гимназије „Јован Дучић“ у Љубињу наставља се и ове године. Иако је у почетку сарадња била базирана на материјалној помоћи, сада је више ријеч о потреби за подршком, дружењем и узајамним посјетама. Након гостовања гимназијалаца из Љопара, прошле школске године био је постигнут договор да будвански гимназијалци угосте ученике из италијанске гимназије из околине Барија, али због ситуације у земљи отказано је у последњи час. Ове године учињен је прави корак да се успостави добра сарадња са Српском гимназијом у Будимпешти.

Бојана Паповић, помоћник директора Средње школе, 25. октобра 1997. године посетила је у Бу-

димпешти ову школу и, како истиче, за њу су се определили из више разлога. У првом реду, ријеч је о специфичној школи коју похађају дјеца од предшколског узраста до гимназије. Настава се изводи на српском језику, али по мађарским програмима. Имају велики број секција: спортске, драмске и друге, као и свој лист. Иначе, школа је смјештена у једној велелепној згради, барокног стила, са уређеним учионицама, кабинетима, библиотеком, читаоницом, салом за физичко васпитање, кухињом, рестораном и интернамом.

Интересантно је што експанзија Југословена према Мађарској и обрнуто изазива потребу да се обучавају туристички водичи који знају српски језик. Влада Мађарске омогућила је да ученици Српске гимназије у III и IV разреду уз додатне предмете (оне који одговарају таквом профилу кадра) стичу и диплому туристичког техничара. Пошто средња школа „Данило Киш“ није само гимназија него школује и туристичке техничаре, ова сарадња је и њима интересантна. Бојана Паповић у Будимпешти су примиле директор Српске гимназије Бојана Симић и Мара Ласић, задужена за

националне мањине у Мађарској, конкретно за српску националну мањину. Одушевљено су прихватиле програм сарадње, допуњујући га новим идејама и предлозима.

По овом програму први контакт биће остварен доласком гимназијалаца и професора из Будимпеште у Будву, у данима када средња школа „Данило Киш“ буде прослављала 20 година постојања и успјешног рада. У оквиру ударне манифестације, наши ученици угостиће недељу дана госте из Мађарске, уз обавезно упознавање са плановима и програмима рада, појединим предметима. У такмичарском дијелу учествоваће и једна њихова одбојкашка или фудбалска екипа. Спремиће и један вечерњи програм у облику рецитала или игралишта, желећи да нашим ученицима и грађанима прикажу и покажу који су то писци и pjesници са тла Југославије који су живјели и радили у Мађарској, кључујући и Данила Киша који је чак и писао на мађарском језику.

Посјета ће бити узвратна и будвански средњошколци вјероватно следеће школске године (у септембру) обићи ће Српску гимназију у Будимпешти.

Бранка Поповић

ЗНАЊЕ И ПРЕВЕНТИВА

У организацији Дебатног клуба Средње школе „Данило Киш“ 9. децембра, пред око 400 ученика, одржано је предавање др Садудина Хајдарпашића под називом: „Дроге - шта о томе треба да знају, родитељи и наставници“. На самом почетку предавања др Хајдарпашић је указао на податак да болести зависности у нашој земљи узимају све више маха и да је проценат смртних случајева забрањивајуће висок, што је довољан разлог за организовану друштвену борбу против тог зла. Анкете проведене међу наркоманима показују да се дроге најчешће узимају из радозналости (57,7%), услјед дружења са наркоманом и на његов наговор (око 30%), а у неким случајевима из разочарења и ради ублажавања бола и патње. Највише се наркомана регрутује - истакао је др Хајдарпашић - из породица које се распадају, у којима се родитељи разводе и свађају, или из оних породица у којима су родитељи оптерећени обавезама и радом у трци за богатством или пуким преживљавањем, због чега

дјетету не пружају довољно љубави и пажње, или помањкање родитељске љубави компензују скупим поклонима и новцем. Дијете тако постаје несигурно, емотивно незрело, покушавајући да све оно што није добило код куће надокнади на другом мјесту, најчешће, често у свијету болести и зависности - дроге и алкохола.

По мишљењу др Хајдарпашића превентива је незамјенљива у борби против наркоманије: младе треба информисати о штетним посљедицама узимања дроге за цјелокупну човјекову личност, али и о посљедицама по његово окружење - породицу и друштво. Не смије се подизати паника нити се смије импулсивно реаговати, јер свака погрешна реакција може имати супротан ефекат. Дјетету које узима наркотику треба јасно ставити до знања да на нас може рачунати и да смо заиста спремни да му помогнемо, да оно буде сигурно да се на нас (родитеље) може ослонити како би се тај проблем повољно ријешити и превазишао. На дјецу морамо мислити док су здрава и морамо им

омогућити да се развијају у цјеловите и нормалне личности, значи, морамо им омогућити да сазнају више о негативним посљедицама психо-стимулативних средстава што ће им свакако бити најбољи мотив да тим путем не крену.

Послије завршетка предавања ученици су постављали питања др Хајдарпашићу о болестима зависности - наркоманији, посебно - чиме су исказали жељу да сазнају нешто више о томе све присутнијем злу у нашем друштву.

Свакако, да бисмо се као заједница што успјешније одупрли ширењу наркоманије потребна је синхронизована акција свих који су заинтересовани за здравље и понашање младих: здравства, просвјете, МУП-а, хуманитарних организација, али прије свега родитеља, јер они најбоље познају своју дјецу и њима је највише стало до здравља и напретка дјете. Проблем какав без сумње представљају болести зависности може се рјешавати само заједничком акцијом свих, исувише је крупан за појединца или неку организацију.

Драган Радуловић

НОВА
ГОДИНА

1.

Стиже нам, децо,
Као из снова,
Препуна среће
Година Нова.

Сваком ће детету
Снежко бели
Многе радости
Да пожели.

Уз осмех и пољубац
Свако дете,
Добиће и лепе
Поклон пакете.

2.

Година нам стиже Нова
Као зора рана
И доноси у грудима
Ниску нових дана.

Заиста ће ова Нова,
Драги малишани,
Бити срећна, веселија -
Лепша него лани.

Миша
Мишировић

Карикајура Мише Михаиловића - Ђелстанина

Почела настава физичког васпитања за средњошколце

ПОТЕНЦИЈАЛ ТРЕБА ИСКОРИСТИТИ

Другог децембра, започело је ново поглавље у развоју спорта и физичких активности у Будви.

Ученици средње школе „Данило Киш“ од тог датума одржавају наставу из физичког васпитања у сали „Медитеранског спортског центра“ у два двоипочасовна термина дневно.

Сви се надамо, и сви знамо, да ће бити боље него до сада, јер горе не може бити, сигурно. Један велелепни град, са својом историјом, културом, традицијом којима се може поносити, један велелепни град коме по природним љепотама нема равнот, један влеелпни град за који знају на свим континентима и којег сањају само у

најлепшим сновима, допуштао је себи да му младост буде прикована искључиво за клупе, како школске, тако и оне кафанске. Бисер Јадрана је у том погледу био иза многих заосталих афричких средина, јер се и тамо зна да је основна и примарна функција сваког друштва старање о омладини и стварање потомства које неће бити хендикепирано ни у ком погледу.

Спорт не би требало да буде привилегија појединаца, већ потреба за све ученике. И лаици знају да се потенцирањем спорта и здравих физичких активности код омладине средњошколског узраста, долази до позитивних помака у смислу смањивања кори-

шћења дроге, алкохола, никотина и сличног. Како град Будва мисли да се кандидује за „Медитеранске игре“, како да ствара услове за спортска надметања спортиста из пола Европе и дјелова Азије и Африке, кад не може да их створи ни за своје средњошколце? А будвански средњошколци су имали једино све услове да буду физички најнеспособнији средњошколци у Црној Гори.

Али, и поред тога, постигали су запажене успјехе, попут освајања балканског турнира у малом фудбалу у Београду 96. године и слично. Потенцијала сигурно има, али га треба искористити. Да ли је до-

вољно два ипо сата ујутру и два ипо сата поподне да се физички развије и усмјери ка спорту око хиљаду будванских средњошколаца? Сигурно да није, али је тешко и очекивати да „Медитерански спортски центар“ удовољи свим нашим захтјевима. Па зашто онда не изградити и једну нову салу, само за потребе средње школе. То никако није пропала инвестиција, а још мање улудо бацање новца већ, напротив, инвестирање у боље данас и сигурније сјутра. Другог децембра започет је помак напријед, и само треба наставити у истом ритму.

Огњен Радић,
ученик средње школе
„Данило Киш“, IV1

ФИЗИЧКО НА
ПАРКЕТУ

Око хиљаду ученика Средње школе „Данило Киш“ у Будви, часове физичког васпитања од почетка децембра држе у спортској дворани Медитеранског спортског центра у Будви.

Објекат Средње школе изграђен је прије 12 година без физкултурне сале, па су се часови физичког васпитања једно вријеме одвијали у учионицама. Након што је ову школску годину уписало 150 ученика више него лани, у циљу рјешавања кабинетског простора, ђаци су остали без учионица за физичко.

Проблем је за сада ријешен, залагањем одборника Скупштине општине, на новембарској сједници Скупштине.

Р.П.

БЕРБА
КИВИЈА

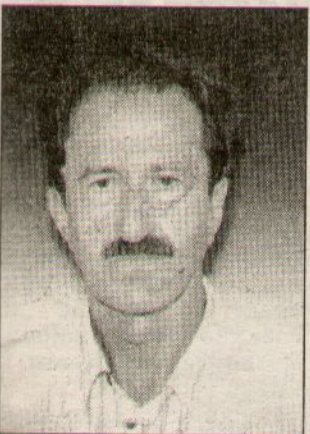
Компанија „Меркур“ из Будве, организовала је крајем новембра на простору своје Аутобуске станице, бербу кивија са дјецом дјечијих вртића из Будве, Светог Стефана, Петровца и Цетиња.

Послије завршене бербе која је изазвала знатнијељу најмлађих, „Меркур“ је убране количине око 300 килограма кивија покљонио дјецим дјечијим вртића и по традицији, приредио богату закуску за око 50 дјечака и дјевојчица.

Р.П.

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ПОЉОПРИВРЕДА

ПИСЕ:
ЈОВАН МЕДИГОВИЋ, ДИПЛ. ИНГ.

СОРТЕ МАСЛИНА ЗА ПРОИЗВОДЊУ УЉА И СТОНУ ПОТРОШЊУ

При подизању плантажа маслина, као и приликом садње појединачних стабала на окућници, треба знати коју сорту садити. Од правилног избора сорти у највећој мјери зависи успјех у гајењу и производњи. Генетски потенцијал сорти је један од фактора високе, квалитетне, а тиме и рентабилне производње.

Маслину садимо за производњу плодова од којих се добија уље и за производњу плодова који се једу прерађени (зелени и црни - зрели) на разне начине у индустрији или у домаћинству. На основу такве употребе плодове маслине препоручујемо и сортимент најзначајнијих сорти за производњу уља и за стону употребу.

Сорте маслина за производњу уља:

Жутица је најраспрострањенија сорта у нас. Самоплодна је и родна сорта. Даје високо стабло и разгранату круну. Плод је јакаст, тамнољубичаст, средње крупан (3,6 г) и са високим садржајем уља од 28%. Квалитетни плодови су погодни за зелено и зрело конзервирање.

Левантинка је самооплодна и рађа добро и редовно. Даје бујно стабло округле круне. Плод је крупноће 4,9 г, а садржи око 18,5% квалитетног уља.

Црница даје средње високо и разгранато стабло. Самоплодна је, отпорна на хладноћу, али рађа нередовно. Плод тежак 3,2 г, тамнољубичасте до црне боје, са око 18% уља. Погодна је и за црно конзервирање.

Дробница је средње родна сорта, са средње бујним до бујним и усправним стаблом. Плод је нешто ситнији (2,87 г) а садржи око 20% уља доброг квалитета.

Лечино је бујна сорта која рађа редовно и обилно. Самоплодна је сорта. Плод је средње крупан

(3,7 г), са око 22% уља. **Коратина** даје средње бујно стабло, које редовно и обилно рађа. Није самооплодна, па јој требају опрашивачи, као што су пендолино или марајоло. Плод је крупан 4,7 г са око 27% уља одличног квалитета. Треба је садити у интензивним засади-

Марајоло развој средње бујно стабло са густом круном. Самооплодна је. Добре је родности. Плод је црн и тежак 2,63 г, а садржи 26% уља.

Франтоја развија бујно стабло усправног раста и до 8 м висине. Рађа обилно и редовно. Самооплодна је и добар опрашивач за самобесплодне сорте. Плодови су нешто ситнији 1,75 г, а садржи око 22% уља.

Пендолино је слабе бујности и добар опрашивач за друге сорте. Плод је тежак 1,53 г, а садржи 20-22% уља.

Рошчиола је сорта слабе до средње бујности, самооплодна је и редовно и обилно рађа. Плод је средње крупноће (око 4 г) и садржи 22%.

Стоне сорте маслине: Ове сорте треба да имају крупније и уједначене плодове са мањом коштом, нешто мање уља и да су мање бујности и ниског дебела у циљу лакше бербе.

Пишолин развија средње бујно стабло. Треба јој опрашивач да би дала обилне и редовне приносе. Плод је крупноће 4 г, а садржи око 17% уља. Добра је за зелено конзервирање.

Облица (Грумача) је бујнија сорта, са густом округлом круном. Самооплодна је и родна сорта. Плод је јајолик, тежак око 5,5 г, а садржи око 21% уља. Погодна је за зелено и црно конзервирање.

Асколана тенера развија усправно и бујно стабло. Самооплодна је и родна

сорта. Плод је крупан 8 до 9 г, са 17 до 18% уља. Погодна је за зелено конзервирање.

Вердале је слабо бујна и са повијеним гранама. Редовно рађа и тражи топлије и заштићене положаје. Плод је тежак преко 4 г, а садржи 18 до 20% уља. Погодна је за зелено конзервирање.

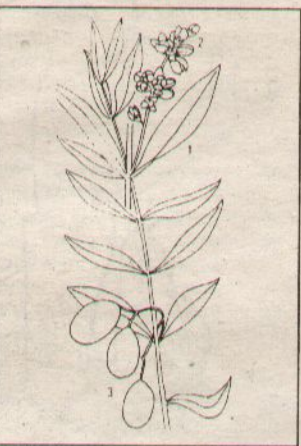
Итрана је бујна сорта са раширеном гранама. Плод је средње крупан до крупан. Касно сазријева. Погодна је за зелено конзервирање.

Лумбардешка је средње бујна сорта. Зри рано. Плод је тежак 3 до 6 г. Погодна је за црно конзервирање.

Дужица је бујнија сорта. Крупног је плода преко 10 г, а садржи 18,8% уља. Погодна је за зелено и црно конзервирање.

Плодови стоних сората који нису за конзервирање, користе се за производњу уља, а крупни и уједначени плодови сорти за уље могу се користити за зелено и црно конзервирање.

Када је ријеч о оплодњи цвјетова маслине препоручујемо да се увјек саде и опрашивачи без обзира што је главна сорта самооплодна. Тиме обезбјеђујемо сигурну и редовну родност.

1. ЛИСТ
2. ЦВЈЕТ
3. ПЛОД МАСЛИНЕ

МЕДИЦИНА

Пише:
Др Тадија Николић

АНЕМИЈА

Међународна организација за бригу о дјеци (УНИЦЕФ) у сарадњи са Свјетском здравственом организацијом, проблем малокрвности ставили су у групу неодложних свјетских проблема. Анемија је стање у коме је крв „слабија“ него што је уобичајено, она уствари није мањак крви у човјечијем организму, јер она је готово константно иста, него је у питању мањак крвне боје (хемоглобина). Хемоглобин транспортује кисеоник који се дисањем преко плућа апсорбује из удахнутог ваздуха. Сви органи и ткива зависни су од тог транспортованог кисеоника. Мада се зна да у неразвијеним земљама готово половина становништва болује од ове болести, жалосно је да анемију одлично познајемо, али слабо контролишемо и често слабо лијечимо. Подаци за Црну Гору нису познати, али су испитивања дјете, обављена прије неколико година, показала да преко 20% дјете има мањак гвожђа у крви.

Три су главна узрока настанка анемије: недостаци у исхрани, губитак крвних зрнаца настао разарањем које проузрокују инфекције и наследно оштећење крвних зрнаца. Може настати и послје мањих или већих крварења и код хроничних обољења због смањеног стварања црвених крвних зрнаца.

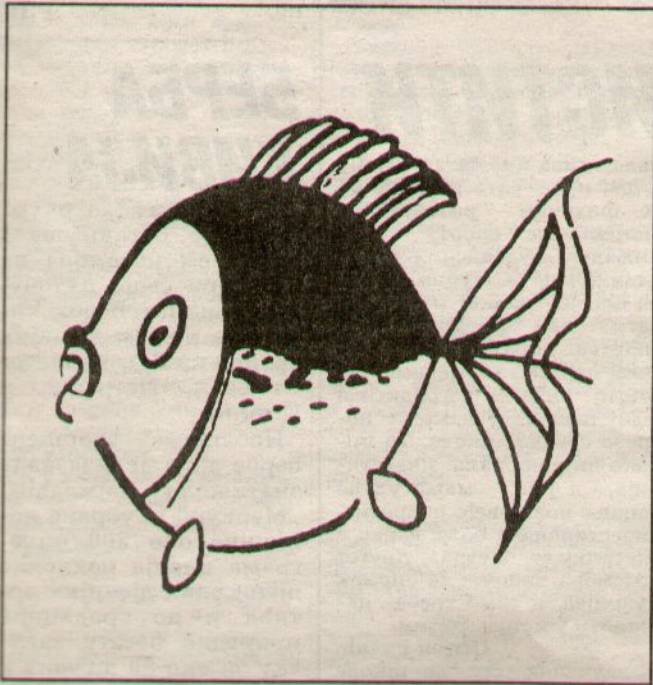
Анемију је некада тешко открити јер су њени симптоми слични неким другим болестима. Уобичајени симптоми су општи замор, слабост, недостатак даха, вртоглавица, замућеност вида, главобоља, несаница, ослабљен апетит. По изгледу кожа је бјелија као и усне и вежњача ока, присутан је убрзан рад срца, а чести су и срчани шумови.

Искусан лекар може препознати анемију без лабораториског налаза, мада је немогуће установити праву природу болести без комплетне лабораторијске обраде. Мјерење вриједности хемоглобина је поуздан начин за откривање болести. Сматра се да су све вриједности хемоглобина испод 110 г/л знак за малокрвност, а вриједности испод 100 захтијевају хитну трансфузију крви. Комплетно одређивање вриједности гвожђа захтијева сложеније тестове. Код анемичних жена угроженост у току порођаја 5 до 10 пута је већа у односу на жене које су здраве. Код дјете чак и блага анемија води лошијем развоју мозга и способности за учење. Дјеловање анемије у дјетињству може заиста бити страшно, много је лошији успјех у школи, смањење су и физичке и интелектуалне способности. За елиминисање малокрвности веома је важно познавати проблем и на вријеме спријечити болест. Неопходно је узимати храну богату гвожђем: месо, риба, дигерица, јаја, махунасто и зелено поврће, пасуљ, свјеже воће. Већина је важно присуство материјала која побољшавају апсорпцију (упијање гвожђа). Позната је чињеница да се може користити од 2-40% гвожђа унесеног храном. Апсорпцију помаже првенствено витамин Ц и храна богата тим витамином, кување поврћа, ферментација или клијање. Апсорпцију спречавају фитати којих има доста у бијелом брашну, цералијама, орасима сјеменицама, а затим танини, па и кравље млијеко. Жене губе крв у току менструације и порођаја, па је код њих малокрвност чешћа. Малокрвна мајка обично рађа и бебу са мањком гвожђа. У нормалним условима резерве гвожђа код беба довољне су за првих 6 мјесеци јер у том периоду није могуће давати храну која садржи гвожђе. Бебе које се доје мање су склоне анемији

јер максимално користе гвожђе из мајчиног млијека; дјеца која користе крављемлијеко готово увијек имају дефицит гвожђа. Ако малокрвност није могуће лијечити адекватном исхраном, мора се приступити давању гвожђа. Најбоље је давати гвожђе преко уста у облику таблета за одрасле или сирупа за дјецу. Гвожђе се, у тежим случајевима може давати и у облику инјекција онима који не подносе уношење преко уста. Гвожђе се може давати и превентивно: првенствено свим трудницама и дјеци на вјештачкој исхрани у току прве године. Ризик од токсичног дјеловања гвожђа је мали. Постоји значајан проценат људи који имају минималне сметње при узимању гвожђа - мучнину, пребојеност зуба код дјете или зелену столицу. То се може, обично, избјећи давањем гвожђа ујутро, непосредно прије оброка, смањивањем дозе.

Да би се резерве гвожђа обезбједили у довољној мјери потребно је непрекидно давање најмање 2 до 3 мјесеца. Новија истраживања говоре да је могуће постићи добре резултате давањем таблета гвожђа једном недељно. Податак који говори да 2000 милиона људи има знаке мање или веће малокрвности, да прикривено гладовање није страшно ни развијеним земљама јер сиромашно становништво користи мање вриједну храну, довољан је разлог да на вријеме елиминисамо све узроке ове озбиљне болести. Значајно је напоменути да малокрвна дјеца имају успорен психомоторни развој, нижи степен интелектуалних и физичких могућности, она много више оболјевају. У току прве године сваком дјетету требало би бар једном преконтролисати налазе крви, а трудницама бар 3 пута у току трудноће.

МЕДИТЕРАНСКИ КУВАР

КРОКЕТИ ОД БАКАЛАРА

Италија
450 гр сувог усољеног бакалара
1 чешањ бијелог лука
2 шоље куваног и издробљеног кромпира
1 кашика ситно сјецканог першуна
3 јаја
свеже мљевени црни бибер
3 кашике струганог пармезана
1 шоља свјежих презли уље
кришке лимуна

Претходно потопите бакалар, најбоље 4 дана и ноћи унапријед. Бакалар треба потопити у ладну воду коју би било добро мијењати 4 пута на дан.

После потапања оцједите добро бакалар и ставите га у шерпу. Додајте довољно топле воде да потопите бакалар. Спустите бијели лук и оставите да све прокључа. Нека се тако крчка око 15 минута. После тог времена оцједите рибу, избаците бијели лук и оставите да се охлади.

Исјеците рибу, одбаците све комадиће коже или костију. Измјешајте бакалар са измљеченим кромпиром, першуном, 2 умућена јаја, бибером и сиром. Од ове смјесе формирајте ваљке око 6 цм дуге и 1 цм пречника. Умотајте крокете у умућено јаје, а онда их уваљајте у презле.

Сипајте у другу шерпу уље и оставите да се добро загрије. Пржите крокете док не добију златно-браон боју са свих страна. Оцједите на папир и служите их топле са кришкама лимуна. Количина је предвиђена за 4 особе.

КРОКЕТИ ОД БАКАЛАРА

Шпанија
450 гр сушеног усољеног бакалара
350 гр кромпира
со и црни бибер
2 жуманца
брашно
уље за пржење и бутер

Потопите бакалар 1-2 дана у води коју треба да мењате ујутру и увече. Приликом припремања, прелите га хладном водом, ставите да прокључа и кувајте у поклопљеном суду 10 минута. Онда искључите и оставите да стоји још 10 минута. Оцједите, а када се довољно охлади извадите кости, очистите и пропасирајте.

Измјерите количину пиреа коју сте добили после пасирања и измјешајте са истом количином свеже куваног и измљеченог кромпира. Посолите и побиберијте. Умутите у ову масу жуманца и формирајте мале ваљчиће, као запушаче на винским флашама. Уваљајте их у брашно и пржите у тигању док не пороумене са свих страна. Можете их прижити на уљу као што најчешће раде у Шпанији, али је исто тако добра и комбинација уља и бутера, пола-пола. Направите око 16 крокета. Уз крокете добро иде парадајз сос или кечап. Количина је предвиђена за 4 особе.

ДП

КЊАЗ МИЛОШ**БУКОВИЧКА БАЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ****ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА****МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ****ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА****ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР У ЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ****ТЕЛ. 51-297.****ТЕЛ. ФАКС 52-518****ДИСКОНТ У БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН****ТЕЛ. 52-378****BANEX****proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge**

**SVE VRSTE
GRAĐEVINSKIH
POSLOVA
STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I
ADAPTACIJE**

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

Villa BALKAN
Stari grad

**SVE VRSTE
UGOSTITELJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA**

P.P. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

ЕЛМОС
БУДВА

086/52-762, 52-282, 52-280, 52-285

Fax: 086/51-320

САОБРАЋАЈ

РЕД ВОЖЊЕ

(ПОЛАСЦИ СА АУТОБУСКЕ СТАНИЦЕ
- БУДВА)

За Подгорицу: 05.35, 06.10, 06.20, 07.05, 07.15, 07.30, 08.00, 08.15, 09.00, 09.00, 09.10, 09.20, 10.20, 11.00, 12.45, 13.45, 14.10, 15.10, 15.50, 16.15, 17.40, 18.30, 18.45, 19.20, 20.00, 20.30, 21.30.

За Никшић: 05.35, 07.05, 08.15, 10.20, 12.45, 13.45, 15.50, 16.15, 17.40

За Херцег Нови: 06.15, 06.30*, 07.05, 07.15*, 08.20*, 08.45, 09.30, 10.10*, 11.15*, 11.20, 12.10, 12.30*, 13.15*, 14.10, 14.20*, 15.10*, 17.10, 18.00, 18.45*, 19.20, 20.00*, 20.20*, 21.20, 22.15, 23.15.

За Бар: 06.50, 08.30, 10.30, 11.15, 12.30, 13.30, 13.30, 14.20, 16.15, 17.10, 17.50, 19.45 (Петровац, Сутоморе - 17.50, 19.45)

За Улцињ: 14.20

За Београд: 18.00**, 19.20, 20.30, 21.00**, 21.30

За Нови Сад: 19.20, 21.00**, 21.30

За Суботицу: 19.20, 21.00**

За Ниш: 06.35**

За Приштину: 06.35**, 20.00

За Бањалуку: 18.55 (сриједом, суботом и недјељом)

За Чачак (Златибор, Ужице): 18.00**, 19.20, 20.30, 21.00**

За Скопље: 20.00**

За Дечане: 20.00

За Крагујевац (Краљево, Врњачка Бања): 21.30

*Сатнице се односе на аутобусе који саобраћају преко Тивта и трајекта. Остали аутобуси саобраћају преко Котора и Рисна

**Аутобуси саобраћају сваког другог дана

КВАЛИТЕТНИЈЕ ПУТОВАЊЕ
„АУТОБОКОМ“

Колектив из аутобуског саобраћаја који је крајем новембра мјесеца прославио 50 година постојања и рада, није то могао боље и квалитетније обиљежити него увођењем нових аутобуса, нових линија и нових организационих подухвата. У години јубилеја Д. АУТОБОКА Котор завршио је другу фазу приватизације. Руководни тим на чијем је челу Веселин Саламадија (од пет власника четири су из предузећа) откупио је контролни пакет дионица предузећа у износу 51% вриједности фирме на рок од пет година. У посљедња три мјесеца формирани су нови органи управљања, нови управни одбор и новим начином рада изашли на тржиште одговорним понашањем према путницима.

„Аутобока“ има познато тржиште, али и велике обавезе према корисницима превоза јер свакодневно превозе преко 2000 љака, око 700 радника, који користе претплатне мјесечне карте. У свом возном парку ова кућа има у свом власништву 38 аутобуса што је недовољно с обзиром да одржавају и велики број полазака редовних линија и у међународном саобраћају. Рјешење су пронашли у варијанти која се показала исплативом јер су од друштвених и приватних предузећа узели у закуп 9 аутобуса.

По ријечима Веселина Саламадије, директора „Аутобоке“, они се тржишно понашају, без обзира што је у вансезони осјетан пад броја путника на свим релацијама, па су увели нове поласке зависно од интересовања путника. Корисницима услуга изашли су у сусрет увођењем редовне линије за Пљевља са поласком из Будве у 6.30 (преко Мојковца и Ђурђевића Таре) и са повратком из Пљеваља у 14.45. За Никшић су појачане линије са четири нова

поласка (пored два стара термина 5.30 и 12.45) нови поласци из Будве су у 7.10/10.15/14.45 и 15.55, а повртни из Никшића у 8.30/10.40/13.25/16.30/17.45 и 18.45. За Подгорицу нови поласак је у 14 сати, а повртни, уједно и посљедњи поласак из Подгорице у 20 сати.

Крајем године купљена су и два половна приградска аутобуса којима је ријешена ситуација са превозом љака и радника у локалном саобраћају. Руководни тим очекује да ће у сарадњи са пословним банкама успјети да до сезоне увезе и који нови аутобус, чиме би се квалитетно задовољили интереси путника.

Са аутобуске станице у Будви, „Аутобока“ има дневно 33 поласка аутобуса и њихов представник сада има потребу да обави свакодневно на станици, организујући саобраћај, посредујући тако између фирме и корисника услуга, у првом реду школске и радних организација у Будви. Проблем са почетка школске године који су имали ученици из Милочера, Светог Стефана и Петровца који путују у Бар, Котор и Тиват тренутно је регулисан усклађивањем термина поласка аутобуса, а на добром су путу да се ријеша и проблем путне релације преко Петровца до Подгорице. Наиме на иницијативу грађана Петровца, и СО Будва реаговали су одмах из „Аутобоке“ и њихово добро расположење да изађу у сусрет уродило је још једним квалитетом пословним потезом. 22. децембра отворена је свакодневна линија на релацији Будва - Петровац - Подгорица - Никшић, а поласком из Будве у 6.15 из Петровца 6.40 и повратком из Никшића у 13.25 а из Подгорице у 14.45 часова.

Б. ПОПОВИЋ

ПРОГРАМ
РАДИО БУДВЕ

ПОНЕДЈЕЉАК

07:30 ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ
11:00 ХИТ ДАНА
Уредник: Ранко Павићевић
12:00 ЕКО ОКО
13:00 КУЛТУРНИ МАГАЗИН
14:00 ТРАГОМ КУЛТУРНЕ ПРОШЛОСТИ БУДВЕ
Уредник: Бранка Поповић
16:00 СПОРТСКА РАЗГЛЕДНИЦА
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
Уредник: Жељко Ђорђевић
18:00 ФOLK БАЛАДЕ

УТОРАК

07:30 ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ
10:30 ОТВОРЕНИ СТУДИО
11:30 ХИТ ДАНА
Уредник: Ранко Павићевић
12:00 ПОП АРТ САТ
13:00 МЕДИТЕРРАНЕО
14:15 ЕЦ ЛИБРИС
16:00 РАДИО ОРДИНАЦИЈА
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
18:00 САЊАРЕЊЕ СТРАСТИ
Уредник: Бранко Поповић

СРИЈЕДА

07:30 ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ
11:00 ХИТ ДАНА
Уредник: Ранко Павићевић
12:00 СПОРТСКА СРИЈЕДА
14:00 СПОРТ НЕЋС
Уредник: Жељко Ђорђевић
16:00 МУЗИЧКИ РУЛЕТ
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
18:00 ПЛАВО
Уредник: Јасна Вукићевић

ЧЕТВРТАК

07:30 ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ
11:00 ХИТ ДАНА
12:00 ДИЈАЛОГ
Уредник: Ранко Павићевић
14:00 ПЕТ ПЛУС
Уредник: Бранка Поповић
16:00 КОМЕРЦИЈАЛНИ САТ
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
18:00 ТОП ЛИСТА НАРОДНЕ МУЗИКЕ
Уредник: Јасна Вукићевић

ПЕТАК

07:30 ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ
11:00 ХИТ ДАНА
Уредник: Ранко Павићевић
12:30 ЦАРСТВО ЉУБАВИ
13:30 VOYAGE
Уредник: Бранка Поповић
16:00 СПОРТ - МУЗИКА
17:30 БУДВАНСКА ХРОНИКА
18:00 ОЗОН
Уредник: Жељко Ђорђевић

СУБОТА

07:30 ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ
11:00 ТОП РАВАНЕЛЛИ
Уредник: Ранко Павићевић
12:30 ЗВЕЗДАНИ ТРАЧ
13:45 МОДА
Уредник: Јасна Вукићевић
16:15 ФОНТАНА ЖЕЉА
Уредник: Жељко Ђорђевић

НЕДЈЕЉА

07:30 ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ
10:00 ВИЈЕСТИ И МАЛИ ОГЛАСИ
12:00 ELECTRIC POWER
13:00 ХИТ НЕДЈЕЉЕ/МЈЕСЕЦА
14:00 CITY PASSAGE
18:00 ROCKTRON
19:00 GROM

• МАЛИ
ОГЛАСИ

11:15, 11:45, 15:15, 17:15, 19:45
СУБОТОМ И НЕДЈЕЉОМ:
10:45, 15:15, 19:15

•ВИЈЕСТИ

СВАКИХ САТ ВРЕМЕНА

•ХИТ ДАНА

ПОСЛИЈЕ ВИЈЕСТИ

ОД 20:00 ДО 07:30
MUSIC NON-STOP

РАСПОРЕД ДЕЖУРСТАВА
У ДОМУ ЗДРАВЉА - БУДВА

ОПШТА МЕДИЦИНА -
Хитна служба ради нон-
стоп радним данима, ви-
кендом и у данима држав-
них празника. Наизмје-
нично раде: др. Пејовић,
др. Вучетић, др. Живано-
вић и др. Здјелар.

МЕДИЦИНА РАДА од 7-
21 (радним данима) у двије
смјене наизмјенично раде:
др. Петровић и др. Фило-
тић.

ДЈЕЧИЈИ ДИСПАНЗЕР -
7-21 радним данима и од
7-14 суботом у двије
смјене наизмјенично раде
др. Милидраговић, др. Ни-
колић и др. Јаљин. На
специјализацији два педи-
јатра.

ИНТЕРНИСТИЧКА
СЛУЖБА -

7-10 сати радним дани-
ма - др. Љубиша.
ГИНЕКОЛОШКА
СЛУЖБА -

7-14 сати радним данима -
др. Зеџ

СТОМАТОЛОШКА
СЛУЖБА

7-21 у двије смјене наиз-
мјенично раде у Дому
здравља: др. Борета и др.
Кнежевић у Дјечијој ам-
буланти у ОШ „С. М. Љу-
биша“ - др. Марковић и
др. Павловић. На специја-
лизацији један стоматолог.

ЕПИДЕМИОЛОШКА
СЛУЖБА

7-14 радним данима -
др. Медиговић

МИКРОБИОЛОШКА
СЛУЖБА

7-14 радним данима - др.

Дапчевић
ЛАБОРАТОРИЈСКА
СЛУЖБА

7-14 радним данима
ЗДРАВСТВЕНА СТАНИ-
ЦА - ПЕТРОВАЦ

Општа служба - 7-21 сат
у двије смјене наизмјенич-
но раде др. Пејовић и др.
Рашковић

СТОМАТОЛОШКА
СЛУЖБА

7-14 сати - др. Раковић
ЗДРАВСТВЕНА АМБУ-
ЛАНТА - СВЕТИ СТЕФАН
Стално дежурство мед. се-
стре Борзан 11-14 сати
радним данима др. Љуби-
ша

ДОЛАСЦИ СПЕЦИЈАЛИ-
СТА У ДОМ ЗДРАВЉА -
БУДВА

Др. КРАПОВИЋ /хирург/
- понедјељком од 17 сати
Др. ИВАНОВИЋ /ортопед/
- сваког другог петка од
17 сати

Др. БЈЕЛАДИНОВИЋ
/офталмолог/ - сваког
трећег петка у мјесецу
од 9 сати

Др. ДУЛЕТИЋ /уролог/ -
сваког другог петка у мје-
сецу од 17 сати

Др. ПЕТРОВИЋ /дермато-
лог/ - сваке друге сриједи
од 16 сати Др. ШЕГРТ /ра-
диолог/ - уторком, четвр-
тком и петком од 8 сати.

Др. РАДОЊИЋ /ОРЛ/ -
последњег петка у мјесе-
цу од 9 сати. О тачним
датумима долазака спе-
цијалиста, и могућим из-
мјенама, пацијенти свако-
дневно могу добити оба-
вјештња на телефон број:

51-026.

ВРИЈЕМЕ ДАРИВАЊА
ДОЛАЗИ

КАРИКАТУРА МИШЕ МИХАИЛОВИЋА - БЕЛЕНАНА

САЧУВАТИ РОМАНТИКУ

Још три године дијеле нас од помпезног уласка у XXI вијек који су футуролози дефинисали као еру високе технологије и велике отуђености. Сliku данашњег свијета представља шокантан мозаик ратова и међународне сарадње, неизлечивих болести и научних достигнућа који од земаљске кугле праве свијетско село, природних катастрофа и техничких чудеса која упрошћују живот, примитивизма и невјероватних умјетничких домета.

Та слика блиске будућности има само једну ману-дје-лује хладно отуђујуће, јер није логично да се људи преко ноћи одрекну ствари које их носталгично подсећају на прошлост.

Али, ипак, све оно што трајно остаје у нашем личном календару сјећања, то су они лијепи интимни тренуци среће, наш лични живот са успонима и падовима.

Како задржати те неухватљиве тренутке од којих се састоји носталгија?

Тако што ћемо их, свјесно, успорити и зауставити. Новогодишње вече са пријатељима уз свјетлуцаву јелку, јутро са поклонима, пажња, лијепо сервиран сто са свијећама, трпеза, вино, цвијеће и новогодишњи програм нашег радија. У тим ријетким приликама које нас везују са прошлосту, пријатељство, разумијевање, топлина, љубав, садржане су највеће вриједности, оне које не може надомјестити висока технологија.

Ти су тренуци кратки као капи росе на камелији. Али од тих ријетких и драгоцених тренутака састоји се оно што зовемо срећа. Један мали дјелић те среће је и новогодишњи програм нашег радија. Новогодишњи програм нашег радија састоји се од различитих дијелова за које вјерујемо да ће вас обрадовати, изненадити и заинтересовати. Трудити смо се да буде лијеп и богат као новогодишња трпеза, да буде шарен и свјетлуцав као новогодишња јелка, да буде украшен и укусан као бакаина торта.

Жељели смо да овај новогодишњи програм буде једна од оних блиставих капи росе из ваше личне ризнице среће. Желимо вам много здравља и среће у новој години.

М. Ступар